

Indiening van de kandidaturen :

De belangstellende kandidaten worden verzocht hun kandidatuur bij ter post aangetekende brief te richten aan de heer J. De Cock, administrateur-generaal, Tervurenlaan 211, te 1150 Brussel, binnen een termijn van tien werkdagen die ingaat op de eerste werkdag, volgend op de publicatie van dit bericht in het *Belgisch Staatsblad* (de poststempel geldt als bewijs). Wanneer de laatste dag van de termijn een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag is, wordt de termijn verlengd tot de eerstvolgende werkdag.

In de kandidatuurstelling moet de datum, de naam, de voornamen, de graad en de dienst waarvan hij/zij afhangt worden vermeld en een uiteenzetting betreffende zijn/haar aanspraken.

Te dien einde dient er een gedetailleerde beschrijving van de verworven ervaring gegeven te worden waarbij de afstemming van het profiel op de beschreven functie wordt onderstreept, alsook een curriculum vitae.

De kandidaten die niet tot het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering behoren, moeten een voor eensluidend verklaard document verstrekken, afgeleverd door de personeelsdienst van de instelling die hen tewerkstelt waarin bevestigd wordt dat zij een graad van rang 15 definitief bekleden en met vermelding van de datum van benoeming in die graad, samen met een gewaarmerkt afschrift van het diploma.

Dépôt des candidatures :

Les candidats intéressés sont invités à faire parvenir leur candidature, sous pli recommandé, à M. J. De Cock, administrateur général, avenue de Tervuren 211, à 1150 Bruxelles, dans un délai de dix jours ouvrables qui commence à courir le premier jour ouvrable qui suit celui de la publication du présent appel au *Moniteur belge* (le cachet de la poste faisant foi). Lorsque le dernier jour du délai est un samedi, un dimanche ou un jour férié légal, le délai est prolongé jusqu'au prochain jour ouvrable.

L'acte de candidature doit mentionner la date, le nom, les prénoms, le grade du candidat, le service dont il/elle relève et contenir un exposé des titres que le candidat fait valoir.

A cet égard, il convient de fournir une description détaillée de l'expérience acquise mettant en évidence l'adéquation du profil à la fonction décrite, ainsi qu'un curriculum vitae.

Les candidats non membres de l'Institut national d'assurance maladie-invalidité doivent fournir un document certifié conforme délivré par le service du personnel de l'organisme qui les occupe attestant qu'ils sont dotés, à titre définitif d'un grade du rang 15 et reprenant la date de nomination au dit grade accompagné d'une copie certifiée conforme du diplôme.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTREGERINGEN
GOUVERNEMENTS DE COMMUNAUTE ET DE REGION
GEMEINSCHAFTS- UND REGIONALREGIERUNGEN

VLAAMSE GEMEENSCHAP — COMMUNAUTE FLAMANDE

MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

[C – 2000/35612]

Departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw

Omzendbrief BA-2000/03 van 26 mei 2000
Gemeentebelastingen : coördinatie van de onderrichtingen

Aan Mevrouw de Provinciegouverneur

Aan de heren Provinciegouverneurs

Aan de leden van de Bestendige Deputatie

Ter kennisgeving aan de colleges van burgemeester en schepenen

Mevrouw de gouverneur,

Mijnheer de gouverneur,

GECOORDINEERDE OMZENDBRIEF GEMEENTEBELASTINGEN

INLEIDING

Belastingen zijn de belangrijkste bron van inkomsten voor de gemeenten en vormen daarmee één van de pijlers van de gemeentelijke autonomie. Uiteraard zijn het vooral de beide hoofdbelastingen, de onroerende voorheffing en de aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting, die voor het basisinkomen zorgen. Daarnaast en ter aanvulling kunnen de gemeenten een aantal eigen belastingen heffen, specifiek afgestemd op de lokale omstandigheden of ter ondersteuning van bepaalde beleidsaspecten.

Er is een waaier van mogelijkheden. Alleen de wetgever kan terzake verbodsbepalingen opleggen en hij heeft dat in een beperkt aantal gevallen ook gedaan. Daarbuiten zijn in principe alle gemeentebelastingen toegelaten voorzover ze niet strijdig zijn met de wet of met het algemeen belang. Het algemeen belang moet volgens artikel 30, § 5, van het toezichtdecreet van 28 april 1993 begrepen worden als :

- de beginselen van een behoorlijk en goed bestuur;
- het algemeen beleid;
- de belangen van de hogere overheid.

Behalve met specifieke wetsbepalingen moeten gemeentebelastingen alleszins verenigbaar zijn met het gelijkheidsbeginsel. Dit principe is door de grondwet algemeen geformuleerd (artikelen 10 en 11), maar bovendien expliciet bevestigd inzake fiscaliteit (artikel 172). Het gelijkheidsbeginsel houdt in dat gelijke toestanden eenzelfde fiscale behandeling moeten krijgen terwijl ongelijke toestanden op ongelijke wijze worden behandeld. Het maken van onderscheiden belastingcategorieën is toegestaan indien het onderscheid objectief is en redelijk verantwoord naar gelang van de aard en het doel van de belasting. Gevestigde rechtspraak heeft tot deze beoordelingsnorm geleid.

In het verleden werden talrijke onderrichtingen verstrekt over diverse gemeentebelastingen. Een aantal ervan kan nog steeds van nut zijn en werd, indien nodig geactualiseerd, opnieuw opgenomen in deze omzendbrief. In voetnoot is verwezen naar de refertes en naar de datum van het staatsblad waarin gepubliceerde omzendbrieven zijn opgenomen.

Deze omzendbrief vervangt de vroegere onderrichtingen en moet vooral gelezen worden als een hulpmiddel bij de heffing van eigen gemeentebelastingen. De fiscale autonomie van de gemeente is het uitgangspunt : daarom worden er alleen aanbevelingen gedaan. Wel is er verwezen naar een aantal wettelijke of decretale bepalingen die de gemeenten moeten naleven.

In het eerste deel van deze omzendbrief worden de gemeentebelastingen in het algemeen behandeld, met bijzondere aandacht voor de wettelijke regeling van de vestiging, de invordering en de geschillenprocedure. In het tweede deel worden een aantal specifieke belastingen behandeld.

De opmaak van het document is erop gericht om later eventueel afzonderlijke bladzijden te kunnen vervangen zodat de tekst als geheel bruikbaar blijft.

I. DE GEMEENTEBELASTINGEN IN HET ALGEMEEN

1. Belastingen en retributies

De wetgever geeft geen bepaling van deze begrippen. Ook in de rechtsleer is men het erover eens dat een scheidingslijn niet strikt te trekken is en dat de aard van de vergoeding derhalve geval per geval moet worden onderzocht. Hierbij kunnen de volgende criteria van de omschrijving van een retributie gehanteerd worden :

- een billijke vergoeding van de kostprijs;
- voor een door de overheid verrichte dienst aan een particulier;
- in diens persoonlijk belang;
- en op zijn vrijwillig verzoek.

Het onderscheid is vooral van belang voor de vervolging bij niet-vrijwillige betaling. Voor retributies moet immers de regeling van het burgerlijk recht gevolgd worden. Dit is kostelijker en omslachtiger dan de fiscale procedure waarbij de uitvoerbare titel verkregen wordt door de inkohiering van de belastingschuld. Het ligt dan ook voor de hand dat zoveel mogelijk geopteerd wordt voor belastingen. Het is uiteraard niet voldoende om een vergoeding als belasting te benoemen om er effectief ook een belasting van te maken. Dit wordt uitsluitend bepaald door de aard van en de voorwaarden voor de vergoeding en het wordt in laatste instantie beoordeeld door de rechter. Drie van de bovenstaande elementen van de omschrijving laten trouwens ruimte voor variatie zodat de belastingaard meer benaderd kan worden :

- wanneer naast de kostprijs ook beleidsondersteunende factoren meespelen bij de bepaling van het tarief, bijvoorbeeld ter ontrading of juist ter stimulering van een bepaald gedrag;

- wanneer behalve het persoonlijk belang ook het algemeen belang gediend wordt door de dienstverlening;

- de vrijwillige aanvraag wordt in de rechtspraak soms wel, soms niet gezien als noodzakelijk criterium. Voor afgifte van administratieve stukken wordt dit criterium nochtans wel gehanteerd : stukken die worden aangevraagd wegens wettelijke of reglementaire verplichtingen zijn onderworpen aan een belasting; stukken die om andere redenen op eigen initiatief worden aangevraagd zijn onderworpen aan een retributie. Dit onderscheid werd als dusdanig reeds in 1955 gemaakt in een omzendbrief van het destijds bevoegde ministerie van Binnenlandse Zaken (1). De afgifte van vergunningen kan dus aan een belasting worden onderworpen; voor afschriften van documenten, aangevraagd ingevolge het inzage-recht, en voor conformiteitsattesten voor kamerwoningen kan een retributie gevraagd worden.

2. Over de inhoud van belastingverordeningen

a) de elementen van de verordening

Een belastingverordening moet de volgende gegevens bevatten :

- de belastbare basis (bijvoorbeeld het uitoefenen van een bedrijfsactiviteit, het hebben van een hond...);
- de aanduiding van de belastingplichtige (de eigenaar van ....., de houder van ....., de exploitant van ..);
- de aanslagvoet en de berekeningsbasis : x frank (euro) forfaitair, per toestel, per m²;
- de wijze van inning : door middel van kohieren of contant;
- andere bepalingen als eventuele vrijstellingen of verminderingen.

Het spreekt voor zich dat de tekst van een verordening duidelijk en goed verstaanbaar moet zijn. Veelvuldige achtereenvolgende wijzigingen kunnen de verstaanbaarheid van een tekst in het gedrang brengen. Daarom is het zeker nuttig om tijdig een gecoördineerde tekst op te stellen. (2)

In de verordening mag niet worden bepaald dat de aanslagvoet automatisch zou worden aangepast overeenkomstig de schommeling van het indexcijfer. Wijzigingen van de aanslagvoet moeten uitdrukkelijk worden opgenomen. (3)

Vanaf 2002 moet de aanslagvoet bepaald worden in euro.

b) de geldigheidsduur

Anders dan bij de rijks-, gemeenschaps- en gewestbelastingen is de jaarlijkse herstemming van gemeentebelastingen niet verplicht. Aan het eenjarigheidsbeginsel is voldaan door de jaarlijkse inschrijving van de begrotingskredieten.

In het belang van een goed bestuur is het nochtans wenselijk dat belastingverordeningen een geldigheidsduur vermelden die niet te lang is. De duur van één gemeentelijke legislatuur, zes jaar, is een redelijk maximum.

Wegens hun overwegend belang en wegens hun koppeling aan basisbelastingen die wel jaarlijks herstemd worden, moeten de opcentiemen op de onroerende voorheffing en de aanvullende belasting op de personenbelasting wel jaarlijks herstemd worden. (4)

c) nieuwe belastingmateries

Om enige eenvormigheid in het toezicht te verzekeren moeten verordeningen betreffende belastingmateries waarover eerder nog geen standpunt werd ingenomen, tijdig door de provinciegouverneurs aan de minister worden voorgelegd. (5)

De gemeenten kunnen uiteraard ook altijd voorafgaand advies vragen, zowel aan de diensten van de gouverneur als aan mijn administratie Binnenlandse Aangelegenheden.

3. Het voorafgaande onderzoek

Artikel 118 van de Nieuwe Gemeentewet bepaalt dat de beraadslagingen van de gemeenteraad worden voorafgegaan door een onderzoek, telkens als de regering het geraden acht of wanneer de reglementen het voorschrijven. Het houden van dit onderzoek is niet reglementair verplicht.

In het verleden werd dit onderzoek, beter gekend als onderzoek «de commodo et incommodo» of onderzoek van baat en kommer, voorgeschreven door verschillende ministeriële omzendbrieven. (6) Nochtans is het houden ervan in veel gemeenten in onbruik geraakt : uit de praktijk is immers gebleken dat het slechts weinig of geen reacties oplevert en dat de belastingschuldigen wachten met het indienen van bezwaren tot zij effectief een aanslagbiljet hebben ontvangen. De inwilliging van deze bezwaren kan alleen maar leiden tot gehele of gedeeltelijke ontheffing van de individuele belastingschuld; de verordening zelf blijft ongewijzigd bestaan.

Bij het invoeren van nieuwe belastingen of bij het doorvoeren van belangrijke wijzigingen van bestaande belastingen, bijvoorbeeld van tarieven of vrijstellingen, blijft het voor de gemeenteoverheid nochtans nuttig om op voorhand kennis te nemen van eventuele opmerkingen van belastingplichtigen. Het is immers zeer goed denkbaar dat de betrokkenen toch bezwaren of andere interessante informatie hebben die bij de besluitvorming over het hoofd is gezien. Eventuele opmerkingen die gemaakt zijn tijdens het voorafgaand onderzoek kunnen bovendien relevant zijn bij de uitoefening van het administratief toezicht. Een zo degelijk mogelijk wettigheidstoezicht is immers in het belang van de gemeenteoverheid én van de belastingplichtigen.

Het houden van een voorafgaand onderzoek is zeker aan te bevelen bij gemeenteraadsbesluiten tot invoering van nieuwe belastingen of tot doorvoering van ingrijpende wijzigingen, bijvoorbeeld inzake tarief en vrijstellingen, van bestaande belastingen.

Het onderzoek wordt op de gebruikelijke wijze bekendgemaakt met vermelding van de wijze, de plaats en de tijdstippen waarop bezwaren en opmerkingen kunnen worden geformuleerd. Een redelijke minimumduur van 15 dagen is wenselijk. Het onderzoek wordt afgesloten door een proces-verbaal van sluiting waarna de gemeenteraad beraadslaagt over de ingediende bezwaren en de definitieve verordening vaststelt. Indien een voorafgaand onderzoek wordt gehouden doet de gemeenteraad er goed aan een clausele in het besluit op te nemen die bepaalt dat de verordening definitief wordt, indien geen bezwaren worden ingediend tijdens het onderzoek.

4. De invordering

Deze wordt geregeld door de wet van 24 december 1996 betreffende de vestiging en de invordering van provincie- en gemeentebelastingen. Het is momenteel nog een federale materie. (7)

Er wordt uitgegaan van twee wijzen van invordering : door middel van kohieren of contant. De wet vermeldt de gegevens die het kohier en het aanslagbiljet moeten bevatten.

In de omzendbrief van 18 februari 1997 werd gewezen op de verschilpunten met de vroegere regeling van de wet van 23 december 1986. De voornaamste wijziging is nu nog alleen maar de regeling inzake de ambtshalve inkohiering.

De in artikel 6 van de wet beschreven procedure moet verplicht gevolgd worden, indien niet op de juiste wijze werd voldaan aan de aangifteplicht. In dat geval, en alleen in dat geval kan een belastingverhoging worden opgelegd, gelijk aan maximum het dubbel recht. Deze verhoging moet uitdrukkelijk worden opgenomen in de belastingverordening, met vermelding van de berekeningswijze. Er zou bijvoorbeeld een grotere verhoging kunnen worden opgelegd in geval van herhaling van het verzuim.

De verhoging is een administratieve maatregel, geen boete. Een dading is niet mogelijk. De verhoging wordt ingekohierd, samen met het recht, op eenzelfde kohierartikel. Het is wel aan te raden om het recht en de verhoging in een apart vakje te vermelden op het kohier. Ook boekhoudkundig wordt de verhoging samen met het recht verwerkt als belasting op het desbetreffende begrotingsartikel.

Verwijl- en moratoriuminteressen moeten in voorkomend geval ook op de verhoging toegepast worden.

Door het arrest van het Arbitragehof nummer 30/98 van 18 maart 1998 werd de oorspronkelijke geschillenprocedure van de wet van 1996 vernietigd. Ze werd grondig gewijzigd door de wet van 15 maart 1999 betreffende de beslechting van fiscale geschillen waarin een analoge regeling is uitgewerkt voor belastingen zowel van de federale overheid en van de provincies als van de gemeenten.

5. De geschillenregeling

Deze steunt nu op de wet van 15 maart 1999 betreffende de beslechting van fiscale geschillen en op de wet van 23 maart 1999 betreffende de rechterlijke inrichting in fiscale zaken.

Afdeling 9, met de artikelen 91 tot 94 van de wet van 15 maart 1999, betreft inzonderheid de provincie- en gemeentebelastingen. Dit onderdeel van de wet trad in werking op 6 april 1999, 10 dagen na de publicatie ervan in het staatsblad. Het is opgevat als een herinvoering, weliswaar na grondige wijziging, van de artikelen 9, 10, en 11 van de wet van 24 december 1996 betreffende de vestiging en de invordering van de provincie- en gemeentebelastingen, die vernietigd werden door het arrest van het Arbitragehof van 18 maart 1998. Het gevolg hiervan is dat de bestendige deputaties hun bevoegdheid verliezen om zich als rechtscollège uit te spreken over de vanaf 6 april 1999 ingediende bezwaren inzake gemeente- en provinciebelastingen.

a) de nieuwe bevoegdheidsregeling

Bezwaren inzake gemeentebelastingen worden voortaan ingediend bij het college van burgemeester en schepenen. Bezwaren inzake provinciebelastingen moeten worden ingediend bij de gouverneur. Zowel het college van burgemeester en schepenen als de gouverneur handelen als bestuursoverheid (artikel 9 van de wet van 24 december 1996 betreffende de vestiging en de invordering van provincie- en gemeentebelastingen zoals gewijzigd door artikel 91 van de wet van 15 maart 1999).

Deze bezwaren moeten, op straffe van verval, worden ingediend binnen een termijn van drie maanden vanaf de datum van verzending van het aanslagbiljet waarop de bezwaartermijn vermeld staat of van de kennisgeving van de aanslag of vanaf de datum van de inning van de belastingen op een andere wijze dan per kohier. Artikel 94 van de wet van 15 maart 1999 heeft in dit verband immers de termijn van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 92 toepasselijk gemaakt door de wijziging van de verwijzingsregel in artikel 12 van de wet van 24 december 1996. Het desbetreffende artikel 371 van het WIB 92 werd op zijn beurt echter gewijzigd door artikel 28 van de wet van 15 maart 1999.

b) de te volgen procedure

De procedure voor de behandeling van de bezwaren door de gouverneur en door het college van burgemeester en schepenen is uiteengezet in het koninklijk besluit van 12 april 1999, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 22 april 1999. Dit besluit wordt nader toegelicht in de bijhorende omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 10 mei 2000, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 20 mei 2000 :

- bezwaren moeten schriftelijk worden ingediend, tegen ontvangstbewijs (zie artikel 2);
- de bevoegde overheid kan aanvullende informatie opvragen aan de bezwaarindiener en vaststellingen ter plaatse doen (zie artikel 3);
- de bezwaarindiener of zijn vertegenwoordiger moet aanwezig kunnen zijn op een hoorzitting;
- de beslissing moet per aangetekende brief worden betekend aan de bezwaarindiener of zijn vertegenwoordiger.

Het college van burgemeester en schepenen en de gouverneur handelen als bestuursoverheid : zij moeten dus geen uitspraak doen over bezwaren die de wettigheid van de verordening betreffen. Artikel 159 van de Grondwet is op hen immers niet van toepassing.

Bij ontstentenis van beslissing wordt het bezwaar geacht gegrond te zijn. Het college van burgemeester en schepenen en de gouverneur beschikken over een termijn van 6 maanden vanaf de datum van ontvangst van het bezwaar om een beslissing te nemen. Deze termijn volgt uit het nieuw ingevoegde artikel 1385 undecies in het Gerechtelijk Wetboek. Ingeval de betwiste aanslag van ambtswege door de administratie werd gevestigd, wordt deze termijn bovendien verlengd met drie maanden.

c) de beroepsmogelijkheden

Tegen de uitspraak van de administratieve overheid werd wel een jurisdictionele beroepsmogelijkheid georganiseerd. Bij de rechtbanken en gerechtshoven moeten bezwaren over de wettigheid uiteraard wel onderzocht worden.

Tegen de administratieve beslissing kan beroep ingediend worden bij de rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waarin de belasting gevestigd werd. De vordering moet, op straffe van verval, ingesteld worden binnen drie maanden na de kennisgeving van de beslissing.

Met toepassing van artikel 4, § 3, van de wet van 12 november 1997 betreffende de openbaarheid van bestuur in de provincies en gemeenten moet deze beroepsmogelijkheid, samen met de betekening van de beslissing, uitdrukkelijk worden meegedeeld aan de bezwaarindiener.

Tegen het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg kan verzet of beroep ingesteld worden.

Tegen het arrest van het hof van beroep kan voorziening in cassatie ingesteld worden.

De vormen en termijnen, alsmede de rechtspleging die toepasselijk is op deze beroepen, zijn dezelfde als die inzake rijksbelastingen.

Aangezien het Wetboek van de Inkomstenbelastingen niet voorziet in specifieke termijnen, gelden de gewone termijnen zoals bepaald in het Gerechtelijk Wetboek : één maand vanaf de betekening van het vonnis voor het aantekenen van verzet (artikel 1048) of beroep (artikel 1051) en drie maanden vanaf de betekening van de bestreden beslissing voor de voorziening in cassatie (artikel 1073).

d) de overgangsregeling

De bezwaren die bij de bestendige deputatie ingediend werden vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 maart 1999 betreffende de beslechting van fiscale geschillen, dus tot en met 5 april 1999, blijven geregeld door de bepalingen die van toepassing waren vóór 6 april 1999, met inbegrip van de beroepsmogelijkheden (artikel 97, laatste lid van de wet van 15 maart 1999 betreffende de beslechting van fiscale geschillen, zoals gewijzigd door de wet van 17 februari 2000).

e) aanpassing van de belastingverordeningen

De geschillenprocedure, zoals hierboven beschreven, is wettelijk bepaald. Ze is derhalve van openbare orde en moet als dusdanig worden toegepast, ook indien ze niet werd opgenomen in de gemeentelijke of provinciale verordening en zelfs indien de gemeentelijke of provinciale verordening een andere of wellicht nog de vroegere procedure zou vermelden.

In nieuwe verordeningen moet voortaan uiteraard gewezen worden op de nieuwe wet van 15 maart 1999 betreffende de beslechting van fiscale geschillen. Indien de bezwarenprocedure wordt opgenomen in de belastingverordening, moet dus het volgende bepaald worden :

De belastingplichtige kan een bezwaar indienen tegen deze belasting bij het college van burgemeester en schepenen (de gouverneur voor provinciebelastingen). Het bezwaarschrift moet worden gemotiveerd en schriftelijk worden ingediend;

voor kohierbelastingen :

het moet, op straffe van verval, worden ingediend binnen een termijn van drie maanden vanaf de verzending van het aanslagbiljet waarop de bezwaartermijn vermeld staat of van de kennisgeving van de aanslag;

voor contantbelastingen :

het moet, op straffe van verval, worden ingediend binnen een termijn van drie maanden vanaf de datum van de inning van de belastingen.

f) het aanslagbiljet

Kohieren en aanslagbiljetten moeten voortaan alleszins de nieuwe instantie vermelden die bevoegd is om vanaf 6 april 1999 de bezwaarschriften te ontvangen. Ook de correcte termijn moet worden vermeld, zoals die bepaald is in de nieuwe regelgeving.

6. Fiscale vrijstellingen voor EU-aangestelden en diplomatieke vertegenwoordigers.

a) diplomatieke en consulaire agenten

Hun fiscaal statuut wordt geregeld door het Verdrag van Wenen :

— van 18 april 1961 inzake diplomatiek verkeer, geratificeerd bij de wet van 30 maart 1968, inzonderheid de artikelen 23, 34 en 37;

— van 24 april 1963 inzake consulaar verkeer, geratificeerd bij de wet van 17 juli 1970, inzonderheid de artikelen 32, 48 en 49.

De fiscale vrijstellingen gaan erg ver :

— gebouwen : de gebouwen van de zending en de ambtswoning van het hoofd zijn vrijgesteld van alle landelijke, gewestelijke en gemeentelijke belastingen. Alleen belastingen of rechten ter vergoeding voor verstrekte diensten zijn verschuldigd (huisvuilbelasting bijvoorbeeld);

— ambtenaren : vrijstelling van alle zakelijke en personele belastingen, hetzij landelijk, gewestelijk of gemeentelijk.

Dit geldt ook voor inwonende gezinsleden.

Diplomatieke en consulaire agenten kunnen dus alleen onderworpen worden aan :

- indirecte belastingen, inbegrepen in de prijs van goederen of diensten (BTW bijvoorbeeld);
 - belastingen en rechten op particulier onroerend goed (onroerende voorheffing bijvoorbeeld);
 - successierechten op particuliere goederen, dus niet op goederen waarvan het bezit een gevolg is van de functie;
 - belastingen en rechten op eventueel particulier inkomen en vermogen waarvan de bron gelegen is in de verblijfstaat;

- registratie-, hypotheek-, griffie- en zegelrechten.

b) Euroambtenaren

Hun fiscaal statuut wordt geregeld in het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Gemeenschappen, gevoegd bij het Verdrag tot instelling van een Raad en een Commissie die de Europese Gemeenschappen gemeen hebben, ondertekend te Brussel op 8 april 1965 en goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1966. Inzonderheid de artikelen 13 en 14 van het protocol zijn terzake relevant :

art.13 : ambtenaren en personeelsleden van de Gemeenschappen zijn onderworpen aan een belasting ten bate van de Gemeenschappen op de door hen betaalde salarissen, lonen en emolumenten.

Zij zijn vrijgesteld van nationale belastingen op die salarissen, lonen en emolumenten.

art. 14 : wat betreft inkomens-, vermogens- en successiebelastingen worden ambtenaren en personeelsleden van de Gemeenschappen die zich uitsluitend omwille van de uitoefening van hun ambt in een andere lidstaat vestigen, geacht de fiscale woonplaats te houden die zij hadden op het ogenblik van indiensttreding. Dit geldt ook voor de echtgenoot, voorzover die geen eigen beroepsbezigheden heeft, en voor de kinderen ten laste. Dit is de zogenaamde exceptie van fiscale woonplaats. Roerende goederen van deze ambtenaren en personeelsleden worden inzake successiebelasting geacht zich eveneens in de fiscale woonplaats te bevinden.

c) gevolg voor de belastbaarheid

Zowel diplomatieke en consulaire agenten als Euroambtenaren en personeelsleden van de Gemeenschappen genieten de exceptie van fiscale woonplaats. Dit geldt trouwens ook voor de personeelsleden van de meeste andere internationale organisaties die gelijkaardige bepalingen vastleggen in hun oprichtingsstatuten. De exceptie geldt ook voor inwonende gezinsleden die geen eigen beroepswerkzaamheden hebben. Het betekent dat de bedoelde ambtenaren en personeelsleden :

— inzake inkomstenbelastingen geen rijksinwoners zijn, dus niet onderworpen aan de personenbelasting, noch aan de aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting;

— evenmin onderworpen zijn aan andere personele belastingen als de algemene provinciebelastingen of algemene gemeentebelastingen. Andere voorbeelden die in dit verband in het verleden genoemd werden, waren de gemeente- en provinciebelastingen op dienstpersoneel en op meubilair — beide voorbijgestreefd —, op luxepaarden en op honden (8);

— voor hun feitelijke verblijfplaats in België ook niet onderworpen zijn aan de gemeentebelasting op de tweede verblijven. Het betreft immers hun feitelijk hoofdverblijf;

— inzake successie in België alleen maar rechten doen ontstaan ten aanzien van goederen waarvan de eigendom niets met de uitoefening van de functie te maken had. Andere goederen worden belast in de staat van de fiscale woonplaats.

Euroambtenaren en diplomatieke en consulaire agenten zijn echter wel onderworpen aan :

— de onroerende voorheffing en de gemeentelijke en provinciale opcentiemen erop, voor hun privé-eigendommen in België;

— de belasting van niet-inwoners op in België verkregen inkomsten (bijvoorbeeld op eventuele aandelen, obligaties, ...);

— indirecte belastingen en retributies die een vergoeding voor een geleverde prestatie zijn.

De voornaamste federale belasting in dit verband is de BTW. De voornaamste gemeentebelasting is de huisvuilbelasting. Andere denkbare mogelijke gemeentebelastingen zijn die op de afgifte van vergunningen, op sluikstorten, op verspreiding van niet-geadresseerd drukwerk,....;

7. Door de wet verboden belastingmateries

Het is door de wet verboden dat de gemeenten belastingen heffen op :

— de invoer, uitvoer, doorvoer, opslag, productie en opdelving van goederen (wet van 18 juli 1860 tot afschaffing van octrooien);

— de materies die onderworpen zijn aan de inkomstenbelastingen : de personenbelasting, de vennootschapsbelasting, de rechtspersonenbelasting en de belasting van de niet-verblijfhouders. De gemeenten mogen hierop geen opcentiemen heffen, noch gelijkaardige belastingen op de grondslag of op het bedrag van die belastingen (artikel 464, 1°, van het WIB).

Twee belangrijke uitzonderingen : de opcentiemen op de onroerende voorheffing en de aanvullende personenbelasting (art. 465 WIB);

— vee (artikel 464 WIB, 2°);

— voertuigen, bedoeld in artikel 3 van het WIGB (Wetboek op de met inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen). Ingevolge artikel 42 van hetzelfde wetboek mogen de gemeenten geen opcentiemen heffen op de verkeersbelasting, noch een andere belasting.

Uitzondering : de door de staat ten behoeve van de gemeente geheven opdecim op de verkeersbelasting;

— de materie, onderworpen aan de belasting op de inverkeerstelling (artikel 107 WIGB);

— spelen en weddenschappen (artikel 74 WIGB),

Uitzondering : de agentschappen voor weddenschappen op paardenrennen, gelopen in het buitenland (artikel 66 WIGB - zie verder);

— automatische ontspanningstoestellen (artikel 93 WIGB);

— de afgifte van documenten, onderworpen aan het expeditierecht (artikel 288 van het wetboek der registratierechten (zie verder);

— het lijkenvervoer, bedoeld in de wet van 28 januari 1975 (zie verder).

II. SPECIFIEKE GEMEENTEBELASTINGEN

1. Verhaalbelastingen

Verhaalbelastingen zijn bedoeld om de kosten van uitrustingswerken terug te vorderen. Ze worden toegepast voor de aanleg en de verbetering van wegen, riolen en trottoirs. De last ervan wordt niet gedragen door de gemeenschap van de inwoners maar wel door de aangelande eigenaars. Die worden immers geacht een meerwaarde te verwerven dankzij de uitvoering van de werken. Dit uitgangspunt wordt de jongste tijd meer en meer in vraag gesteld; de veronderstelde meerwaarde ligt immers niet altijd voor de hand. Zo kan een wegverbreding voor sommigen eerder een minderwaarde betekenen, indien daardoor een grotere verkeersdruk en -onveiligheid ontstaat. Anderzijds geven deze belastingen meestal aanleiding tot zeer hoge bedragen die door de belastingplichtige eigenaars niet werden verwacht. De beslissing tot het heffen van nieuwe verhaalbelastingen moet dan ook goed overwogen worden.

Uit de aard van deze belastingen volgt dat de teruggevorderde sommen niet meer kunnen bedragen dan de totale uitgave van de werken.

Om te vermijden dat uitzonderlijk zware belastinglasten zouden worden opgelegd, moet bovendien rekening gehouden worden met de volgende beperkingen (9) :

1° de bijdrage van de aangelande eigenaars in de kosten van wegenwerken moet beperkt blijven tot 12 m² per lopende meter gevelbreedte. Deze beperking geldt voor het trekken, verlengen en rechtekken van straten, op de terugvordering van de kosten van bestrating van de rijweg en van het aanleggen van trottoirs;

2° de kosten voor het aanleggen van trottoirs mogen alleen maar berekend worden op een maximumtrottoirbreedte van respectievelijk 2 m, 2,5 m, 3 m, 4 m of 5 m naargelang de straat minder dan 10 m, 15 m, 20 m of 25 m breed is;

3° de kosten voor de aanleg van riolen met een doorsnede boven het normale mogen alleen maar berekend worden op dezelfde basis als riolen met een gewone doorsnede.

Verhaalbelastingen mogen niet toegepast worden op niet-bebouwde eigendommen in de landelijke zone. Ze mogen evenmin toegepast worden op gronden waarop niet kan of mag worden gebouwd. (10)

Subsidies die niet uitdrukkelijk projectgebonden zijn (bijvoorbeeld voor sociale huisvesting) komen al de inwoners van de gemeente ten goede en worden dus niet afgetrokken van het totaal bedrag van de verhaalde uitgaven.

De belastingplichtige moet kunnen kiezen hoe hij aan de belastingsschuld voldoet : ofwel eenmaal in kapitaal, ofwel in jaarlijkse schijven bestaande uit het jaarlijks terug te betalen kapitaalgedeelte, vermeerderd met de interest. Ook indien hij voor deze tweede mogelijkheid gekozen heeft, behoudt hij de mogelijkheid om, na verloop van een aantal jaar, en dus na betaling van een aantal schijven, het nog resterende kapitaalgedeelte in één keer af te lossen. Indien de aanslagvoeten inmiddels echter verlaagd worden of indien de verhaalbelastingen zouden worden afgeschaft, heeft de degene die in kapitaal betaald heeft in feite teveel betaald. Daarom moet een terugbetalingsclausule opgenomen worden in de belastingverordening : de gemeente verbindt zich ertoe aan de belastingplichtigen die de belasting in kapitaal hebben gekweten, de bedragen terug te betalen die moeten worden beschouwd als ten onrechte betaald ten gevolge van de intrekking of de niet-hernieuwing van de verordening of ten gevolge van de verlaging van de aanslagvoeten. (11)

Uit de belastingverordening moet duidelijk blijken wie de belasting verschuldigd is en op welke periode ze betrekking heeft.

Om te voorkomen dat de eerste jaarlijkse schijf ten laste zou worden gelegd van iemand die geen eigenaar meer is op het ogenblik van de voltooiing van de werken, kan de gemeenteraad één van beide volgende formules aannemen :

Ofwel : de eerste belasting is verschuldigd op 1 januari volgend op de voltooiing van de werken, zoals vastgesteld door een besluit van het college van burgemeester en schepenen;

Ofwel : de eerste jaarlijkse belasting is verschuldigd voor het jaar zelf waarin de werken beëindigd werden; de eerste jaarlijkse schijf moet in dit geval opgelegd worden aan de degene die eigenaar is op het ogenblik van de voltooiing, zoals vastgesteld door een besluit van het college van burgemeester en schepenen. (12)

De periode kan zoals gebruikelijk aangeduid zijn door de bepaling van de heffingsduur van de belasting : voor de dienstjaren van... tot.... Daarnaast kan ze ook nog expliciet bepaald worden door de vermelding dat de verordening toepasselijk is op de verrichtingen of de werken, voltooid tijdens de jaren... tot.... In beide gevallen is het voor de verdere invordering van de jaarlijkse schijven nodig dat de belastingverordening tijdig wordt hernieuwd zodat er geen leemten in de heffingsperiode vallen. Om de continuïteit ten volle te verzekeren moet een clausule ingelast worden dat de bepalingen van vroeger van kracht zijnde verordeningen van toepassing blijven op de toestanden die tijdens hun heffingsduur ontstonden. (13)

2. De urbanisatiebelasting (14)

De urbanisatiebelasting kan een goed alternatief bieden voor de verhaalbelastingen. Het is een jaarlijkse directe belasting, verschuldigd wegens het genot van de gemeentelijke uitrusting inzake wegen, trottoirs of riolen. Ook hier ligt de verantwoording in de aanleg- en onderhoudskosten van een behoorlijke infrastructuur. Daarom kan de urbanisatiebelasting, voor eenzelfde uitrusting, niet tegelijkertijd met de verhaalbelasting worden geheven. Dit zou immers in strijd zijn met het principe «non bis in idem».

De urbanisatiebelastingen kunnen wel tegelijkertijd met de verhaalbelasting op de verwerving van de wegzaten worden geheven. Anderzijds kan een urbanisatiebelasting die ook de uitrusting riolering betreft, niet tegelijkertijd worden geheven met de jaarlijkse belasting op de op het rioolnet aangesloten of aansluitbare gebouwen of met een andere belasting op het onderhoud van riolen.

a) de belastingplichtige

De belasting is verschuldigd door de eigenaar van bebouwde of niet-bebouwde onroerende goederen die toegang hebben tot de openbare weg en die (op 1 januari van het belastingjaar) voorzien zijn van één of meer van de volgende uitrustingen :

- wegverharding;
- riolen;
- trottoirs.

De belasting is verschuldigd voor onroerende goederen, gelegen aan gemeente-, provincie- of gewestwegen.

Ingeval van vruchtgebruik, erfpacht of opstalrecht is de belasting verschuldigd door respectievelijk de vruchtgebruiker, de erfpachter of de opstalhouder.

b) de aanslagvoet

Deze wordt het best vastgesteld naar gelang van de oppervlakte van het goed, in m² of in are. Deze berekeningswijze kan immers evengoed toegepast worden op achterliggende percelen en op hoekpercelen.

De aanslagvoet wordt het best voor iedere uitrusting afzonderlijk vastgesteld.

Om overdreven belastingdruk te vermijden kan een bepaald maximumbedrag per eigendom vastgesteld worden, of een verminderd tarief voor het gedeelte boven een bepaalde oppervlakte.

c) vrijstellingen

Van de belasting moeten worden vrijgesteld :

- De percelen waarop niet kan of niet mag worden gebouwd;
- De percelen, gelegen in een verkaveling waarvan de infrastructuurwerken werden bekostigd door de verkavelaar. Deze vrijstelling is beperkt tot een periode van 20 jaar die ingaat op 1 januari volgend op de datum waarop de uitgeruste weg waarop het perceel toegang heeft, wordt ingelijfd bij het openbaar domein. Ze betreft enkel het gedeelte van de belasting dat slaat op de uitgevoerde werken (indien de verkavelaar niet alle infrastructuur zou worden verzorgd);
- De percelen waarvoor een verhaalbelasting op het aanleggen van wegen, riolen of trottoirs betaald werd of wordt, hetzij in jaarlijkse schijven, hetzij in kapitaal. Deze periode is beperkt tot 31 december van het jaar waarin de laatste schijf van de verhaalbelastingen eisbaar was. De vrijstelling betreft enkel het gedeelte van de belasting dat slaat op de uitgevoerde werken.

Deze laatste vrijstelling geeft aan gemeenten waar verhaalbelastingen geheven worden de mogelijkheid om over te schakelen op de urbanisatiebelasting, vooraleer de verhaalbelastingen volledig uitgedoofd zijn. Er zijn twee mogelijkheden :

1. De verhaalbelastingen worden ingetrokken :

Aan degenen die de verhaalbelasting in kapitaal betaalden, moet dan het verhoudingsgewijs teveel betaalde bedrag teruggestort worden.

Degenen die in schijven betaalden, zijn vanaf de intrekking niets meer verschuldigd.

De urbanisatiebelasting is in beide gevallen verschuldigd vanaf 1 januari van het volgende jaar.

2. De vroeger goedgekeurde verhaalbelastingen blijven van kracht :

Aan degenen die in kapitaal betaalden, moet niets terugbetaald worden.

Degenen die in schijven betaalden, blijven dat doen tot de laatste verschuldigde tranche.

De urbanisatiebelasting wordt in beide gevallen verschuldigd vanaf 1 januari van het jaar nadat de laatste schijf verschuldigd was.

3. Niet-bebouwde percelen en gronden

De mogelijkheid tot het heffen van deze belastingen is behouden in het decreet van 18 mei 1999 betreffende de organisatie van de ruimtelijke ordening. De fiscale bepalingen zijn nu ondergebracht in hoofdstuk II van titel IV, hetzij in artikel 143 van dit decreet. Er werden toch enkele belangrijke wijzigingen doorgevoerd :

- de belasting wordt nu ook toegepast op braakliggende industriegronden;
- de vrijstellingen voor verkavelaars, die vroeger alleen maar bij omzendbrief werden opgelegd, zijn nu bij decreet bepaald;
- de vrijstelling voor ouders met kinderen ten laste werd uiteindelijk toch opgenomen;
- de door het decreet opgesomde vrijstellingen zijn niet meer limitatief : de gemeente kan daaraan andere vrijstellingen toevoegen ter verwezenlijking van haar ruimtelijke doelstellingen;
- en uiteraard is de definitie van de belastbare percelen aangepast aan de nieuwe terminologie inzake de ruimtelijke planning.

Volgens artikel 143, § 1, kan de gemeente dus een jaarlijkse belasting heffen op niet-bebouwde percelen :

- gelegen in een niet vervallen verkaveling;
- gelegen in gebieden, bestemd voor wonen en industrie volgens het plannenregister en palende aan een openbare weg die voldoende is uitgerust, zoals bepaald in artikel 100 : een minimale uitrusting is hierin bepaald als een met duurzame materialen verharde weg, voorzien van een elektriciteitsnet.

a) het doel van de belasting

Zoals vroeger hebben de beide belastingen in de eerste plaats een stedenbouwkundig doel : ze zijn bestemd ter ondersteuning van het gemeentelijk grondbeleid : enerzijds het bewoonbaar maken en bebouwen van percelen die daartoe bestemd zijn en anderzijds het tegengaan van grondspeculatie door het stimuleren van de verkoop van deze percelen.

De belasting op niet-bebouwde percelen begrepen in een niet vervallen verkaveling kan alleen worden geheven.

Indien de belasting op niet- bebouwde percelen gelegen in gebieden, bestemd voor wonen en industrie wordt geheven, moet tegelijkertijd echter ook deze op niet- bebouwde percelen in verkavelingen worden geheven : niet-bebouwde percelen in een verkaveling liggen immers in een gebied, bestemd voor wonen en industrie. Op niet-bebouwde kavels zijn echter andere wettelijk bepaalde vrijstellingen van toepassing. (15) Eenzelfde perceel mag echter niet tweemaal belast worden. In de belasting op niet- bebouwde percelen, gelegen in gebieden die bestemd zijn voor wonen en industrie, moet daarom bepaald worden dat ze niet toepasselijk is op niet-bebouwde percelen in verkavelingen.

b) de belastingplichtige

De belasting is verschuldigd door de eigenaar, de erfpachter of de opstalhouder van het perceel. De vruchtgebruiker komt niet in aanmerking, aangezien hij niet kan beschikken over het perceel.

Het is mogelijk dat sommige van de mede-eigenaars van de belasting vrijgesteld zijn, bijvoorbeeld omdat zij geen enkel ander onroerend goed bezitten. In dat geval mag de belasting enkel gevorderd worden van de niet-vrijgestelde mede-eigenaars in verhouding tot hun aandeel in het perceel. (16)

c) het tarief

Om een nuttig effect te hebben dat overeenstemt met het doel van de belasting is de aanslagvoet best niet lager dan 5000 frank (125 euro) per perceel.

Tariefdiversificaties om ruimtelijke doelstellingen te realiseren, zijn uitdrukkelijk toegestaan door de nieuwe paragraaf 4 van het artikel 143 van het decreet.

Zo kan bijvoorbeeld een gedifferentieerd tarief toegepast worden naargelang de belastingplichtige meerdere onbebouwde percelen bezit, bijvoorbeeld door verhoging van het tarief voor het tweede, derde,... onbebouwde perceel. (17)

d) de vrijstellingen

De vrijstellingen zijn uitdrukkelijk in het decreet opgenomen, ze moeten derhalve in de belasting worden overgenomen en als dusdanig worden toegepast.

De opsomming van de vrijstellingen is echter niet langer limitatief : de toevoeging van een § 4, door de wijziging die aan het decreet werd aangebracht op 26 april 2000, laat de gemeenten toe aanvullende ontheffingen vast te stellen om hun ruimtelijke doelstellingen te realiseren.

De vrijstellingen verschillen voor de twee belastingen :

de volgende personen zijn vrijgesteld van de belasting op niet- bebouwde percelen in een niet- vervallen verkaveling :

1. de eigenaars van één enkel onbebouwd perceel bij uitsluiting van enig ander onroerend goed. Deze vrijstelling geldt alleen maar gedurende de vijf kalenderjaren die volgen op de verwerving van het goed. Ze geldt gedurende de vijf dienstjaren die volgen op de inwerkingtreding van de belastingverordening, indien het goed op dat tijdstip reeds verworven is;

2. de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en de door de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij erkende sociale huisvestingsmaatschappijen;

3. de verkavelaars, indien de verkavelingsvergunning geen werken omvat, en dit gedurende het jaar dat volgt op het jaar waarin de verkavelingsvergunning werd toegekend;

4. de verkavelaars, indien de verkavelingsvergunning werken omvat, en dit gedurende het jaar dat volgt op het jaar waarin het attest, bedoeld in artikel 101, § 3, werd toegekend; bedoeld wordt het attest van het college van burgemeester en schepenen waaruit blijkt dat alle in de verkavelingsvergunning opgelegde voorwaarden en lasten zijn uitgevoerd of dat voor de uitvoering van de lasten een afdoende financiële waarborg is gestort in handen van de gemeenteontvanger of in zijn voordeel op onherroepelijke wijze door een bankinstelling is verleend;

5. de ouders met kinderen ten laste, beperkt tot één onbebouwd perceel per kind ten laste. Ook deze vrijstelling geldt alleen maar gedurende de vijf kalenderjaren die volgen op de verwerving van het goed. Zij geldt gedurende de vijf dienstjaren die volgen op de inwerkingtreding van de belastingverordening, indien het goed op dat tijdstip reeds verworven is;

6. de percelen die ingevolge de bepalingen van de wet op de landpacht, niet voor bebouwing kunnen worden bestemd.

de volgende personen zijn vrijgesteld van de belasting op niet-bebouwde gronden, gelegen in gebieden, bestemd voor wonen en industrie :

1. de eigenaars van één enkele onbebouwde grond bij uitsluiting van enig ander onroerend goed. Deze vrijstelling geldt alleen maar gedurende de vijf kalenderjaren die volgen op de verwerving van het goed. Ze geldt gedurende de vijf dienstjaren die volgen op de inwerkingtreding van de belastingverordening, indien het goed op dat tijdstip reeds verworven is;

2. de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en de door de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij erkende sociale huisvestingsmaatschappijen;

3. de ouders met kinderen ten laste, beperkt tot één onbebouwde grond per kind ten laste. Ook deze vrijstelling geldt alleen maar gedurende de vijf kalenderjaren die volgen op de verwerving van het goed. Ze geldt gedurende de vijf dienstjaren die volgen op de inwerkingtreding van de belastingverordening, indien het goed op dat tijdstip reeds verworven is;

4. de gronden waarop krachtens een overheidsbeslissing niet mag worden gebouwd, op bedrijventerreinen die door de overheid worden ontwikkeld, of op gronden die werkelijk voor land- of tuinbouw worden gebruikt.

In vroegere omzendbrieven werd toelichting verstrekt op basis van rechtspraak en naar aanleiding van concrete toepassingsproblemen. Sommige van deze verduidelijkingen kunnen ook nu nog van nut zijn :

1. een niet-vervallen verkaveling

De belasting is verschuldigd zodra de vergunning werd afgeleverd.

Dit is ook het geval, indien de eigenaar geen gebruik maakt van de vergunning en niet verkavelt.

Dit blijft ook het geval, indien de eigenaar eenzijdig zou verzaken aan de verkavelingsvergunning. Ook deze verzaking moet immers worden goedgekeurd door de stedenbouwkundige overheid.

2. een niet-bebouwd perceel

Dit begrip moet in de context van de bedoeling van het decreet geïnterpreteerd worden. Indien verkavelingsvergunningen worden afgegeven voor woningbouw, moet de bebouwing dus voor bewoning in aanmerking komen. Een vrijstelling kan dus niet aanvaard worden, indien zich op het perceel alleen maar constructies bevinden als stallen, garages, schutplaatsen voor dieren, afdaken e.d. (18)

Zelfs een handelsuitbating geldt in deze context niet als bebouwing en geeft dus geen reden voor vrijstelling (19), evenmin als een verharde parking met een meubeltoonzaal. (20)

Wanneer het wel een constructie is voor bewoning, moet die bestemd zijn om ter plaatse te blijven en moet de steun op de grond de stabiliteit verzekeren. (21)

Een perceel moet als bebouwd worden beschouwd wanneer, krachtens een bouwvergunning, de oprichting van een voor bewoning bestemd gebouw is aangevat op 1 januari van het belastingjaar. (22)

De samenvoeging van een niet-bebouwd perceel dat later is verworven door de eigenaar van een voor bewoning bebouwd perceel en als tuin rondom de woning wordt aangelegd, geeft op zich geen aanleiding tot vrijstelling van de belasting. Volgens de rechtsspraak van het Hof van Cassatie behouden de kavels hun afzonderlijke identiteit. (23) Alleen maar indien de kavels ook effectief worden samengevoegd ingevolge een verkavelingswijziging, zou de voorwaarde voor belastbaarheid ophouden te bestaan.

3. een niet- bebouwde grond

Ook dit begrip moet uiteraard in de context van het decreet geïnterpreteerd worden. Dit betekent dat alleen maar de bouwwerken die thuis horen in de woonzone of in de industriezone aanleiding tot vrijstelling kunnen geven. De onder (2) genoemde voorbeelden zijn hier evengoed geldig.

Bij het vaststellen of het om één of meer gronden gaat, moeten dezelfde criteria gehanteerd worden als die welke de diensten van het kadaster gebruikt. Zo vormt een woning slechts één kavel met een groentetuin, siertuin, park, aanhorigheden die al dan niet gebouwd zijn, wanneer alles aaneengrenst.

Indien een eigenaar echter door een latere aanvullende verwerving aaneenliggende gronden in één geheel verenigt blijft de belasting verschuldigd.

Voor de afmetingen van de grond die als bebouwd kan worden beschouwd, moet worden gesteund op de normen die volgens artikel 91 van het Wetboek van Inkomstenbelastingen worden toegepast : een grond wordt als bebouwd beschouwd, wanneer de verkoopwaarde van het gebouw minstens 30 % van de verkoopprijs van het geheel bedraagt.

4. Leegstand en verkrotting

De gemeente kan opteren voor een eigen belasting of voor de heffing van opcentiemen op de gewestelijke belasting. In dit verband verwijs ik naar :

— het besluit van 2 april 1996 (BS 01/05/96) van de Vlaamse regering betreffende de heffing ter bestrijding van leegstand en verkrotting van gebouwen en/of woningen en de bijhorende omzendbrief van 29 april 1996;

— het decreet van 19 april 1995 (BS 13/09/95) houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten, het bijhorende uitvoeringsbesluit van 1 juli 1997 (BS 1/10/97), gewijzigd bij het besluit van 18 december 1998 (BS 5/02/99) en de bijhorende omzendbrief RO/99/03 van 10 juni 1999 (BS 24/07/99).

Gemeenten die besluiten tot de heffing van opcentiemen op de gewestelijke leegstandsheffing van gebouwen en woningen moeten dit bij aangetekend schrijven melden aan de afdeling Financieel Management van het MVG, binnen de maand na de inwerkingtreding van het reglement.

Gemeenten die besluiten tot de heffing van opcentiemen op de gewestelijke leegstandsheffing van bedrijfsruimten moeten dit per aangetekende brief melden aan de afdeling Financieel Management, uiterlijk op 1 maart van het jaar waarin de heffing betekend wordt.

5. Tewerkgesteld personeel en drijfkracht

Deze belastingen zijn ontstaan als indiciaire belastingen : de getalsterkte van het tewerkgesteld personeel en het gezamenlijk vermogen van de motoren golden als indicator voor de belangrijkheid van een bedrijf. Tot voor kort moesten de beide belastingen nog samen geheven worden en tegen eenzelfde aanslagvoet. Men wilde immers voorkomen dat één van beide productiefactoren, arbeid of kapitaal, zwaarder zou worden belast dan de andere. Sinds 1996 is deze koppeling niet langer verplicht en kunnen deze belastingen ook elk afzonderlijk geheven worden. (24)

a) tewerkgesteld personeel

De belasting is toepasselijk op het personeel, tewerkgesteld binnen het grondgebied van de gemeente, en wordt berekend op basis van de tewerkstelling tijdens het jaar dat het belastingjaar voorafgaat. Dit aantal wordt verhoudingsgewijs verminderd voor vormen van deeltijdse tewerkstelling of voor tewerkstelling gedurende kortere periodes van het jaar.

Het aantal bedienden kan worden berekend op basis van de gemiddelde maandelijkse personeelsbezetting. Het aantal arbeiders kan worden vastgesteld door deling van het aantal effectieve werkdagen door 250 of 300, naargelang het stelsel van de vijf- of de zesdagenweek in voege is.

Het maximumtarief bedraagt 1200 frank (29,75 euro) per tewerkgestelde persoon.

De belasting is niet verschuldigd voor :

— dienstboden;

— kinderen en schoonkinderen in dienst van hun ouders;

— leerlingen die deeltijds werken, deeltijds leren (25);

— overheidsbesturen, instellingen die door wettelijke bepalingen vrijgesteld zijn van belastingen en instellingen zonder winstoogmerk. (26)

Wegens de aard van deze belasting is het logisch dat uitzendkrachten worden meegerekend bij de effectieve werkgever. In de wetgeving betreffende uitzendarbeid wordt deze aangeduid als de gebruiker.

Uitzendarbeid is evenwel het voorwerp van specifieke overeenkomsten : de uitzendkracht sluit inderdaad een overeenkomst met het uitzendkantoor en niet met de gebruiker. Zo staat het uitzendkantoor in voor de betaling van het loon en van de sociale zekerheidsbijdragen.

Om praktische redenen is het dan ook aanvaardbaar dat de gemeente, indien ze dit verkiest, de belasting op het tewerkgesteld personeel inzake uitzendkrachten, ten laste legt van de uitzendkantoren. De werkelijke last van de belasting kan via de overeenkomst tussen de gebruiker en het uitzendkantoor immers afgewenteld worden op de gebruiker. In dit geval moet dubbelbelasting echter voorkomen worden, bijvoorbeeld door in de belastingverordening te vermelden dat uitzendkrachten niet genoemd worden in de belastingaangifte van de gebruikers. (27)

Normaal gezien zijn er geen redenen meer om nog specifieke regels toe te passen voor de berekening van de getalsterkte van het thuiswerkend personeel. Tenzij de gemeente daartoe wel een speciale verantwoording heeft, worden zij gewoon meegerekend. (28)

Om de vestiging van nieuwe bedrijven aan te moedigen kan ontheffing van de belasting verleend worden aan nieuwgevestigde bedrijven gedurende een korte periode van bijvoorbeeld 5 jaar. (29)

b) drijfkracht

De belastbare grondslag van deze belasting is het gebruik van motoren bij de uitoefening van de bedrijfsactiviteit. Dit gebruik kan immers gelden als een goede indicator voor het belang van de bedrijfsactiviteit.

Het maximumtarief bedraagt 1200 frank (29,75 euro) per kWh.

Voor de berekeningsbasis kan de gemeente zich baseren op het totaal vermogen van de verschillende motoren die beschikbaar zijn in het bedrijf op 1 januari van het belastingjaar. Op die manier wordt echter absoluut geen rekening gehouden met periodes van inactiviteit of verminderde activiteit. Billijkheidshalve en niet het minst wegens de grote bedragen die met deze belasting kunnen zijn gemoeid, is het toch aan te raden om in mindere of meerdere mate rekening te houden met de werkelijke activiteit gedurende de referentieperiode (meestal het jaar dat voorafgaat aan het belastingjaar) :

— door vermenigvuldiging van het totaal vermogen met de simultaanfactor.

Deze is bedoeld om rekening te houden met normale, korte periodes van stilligging die echter niet het gevolg zijn van een vermindering van de bedrijfsactiviteit. De weerslag ervan wordt groter geacht naarmate een bedrijf over meerdere motoren beschikt. De simultaanfactor kan dus alleen maar toegepast worden voor bedrijven die meerdere motoren in gebruik hebben. De factor is gelijk aan de eenheid van een motor, verminderd met 1/100 per extra motor, tot de 31ste motor. Daarna blijft de factor onveranderd. De simultaanfactor kan dus variëren tussen 0,99 en 0,70.

— door het toekennen van een belastingvermindering voor het tijdelijk stilliggen.

Deze vermindering wordt toegekend voor het stilliggen van motoren gedurende een maand of langer en wordt berekend in verhouding tot het aantal maanden van stilliggen. (30)

Een evenredige vermindering, vergelijkbaar met het stilliggen gedurende een maand of langer, kan worden toegekend aan bedrijven die met de RVA een overeenkomst hebben gesloten inzake arbeidsvermindering wegens economische oorzaken om ontslag van personeel te voorkomen; dit kan bijvoorbeeld het geval zijn, indien de activiteit beperkt is tot één dag op vier weken of één week werk na vier weken inactiviteit. (31)

— door de vereenvoudigde berekening op basis van het maximumkwartiervermogen.

Wanneer de installaties van een bedrijf voorzien zijn van meetapparatuur voor het maximumkwartiervermogen waarvan de opnemingen maandelijks door de leverancier van de elektriciteit worden gedaan met het oog op het factureren ervan, kan de belasting vastgesteld worden op basis van een belastbaar vermogen, gelijk aan het rekenkundig gemiddelde van de twaalfmaandelijks kwartiervermogens van het jaar dat voorafgaat aan het belastingjaar. (32)

Deze berekeningswijze is maar mogelijk, indien het bedrijf over de vereiste meetapparatuur beschikt en indien de belastingplichtige erom verzoekt. Dit verzoek moet schriftelijk ingediend worden bij het gemeentebestuur voor 31 januari van het belastingjaar.

Indien deze vereenvoudigde berekening wordt toegepast, wordt impliciet rekening gehouden met effectieve periodes van stilliggen. Om de gelijke behandeling van de belastingplichtigen zoveel mogelijk te garanderen moet de verordening dan ook de vermindering voor het tijdelijk stilliggen bepalen voor belastingplichtigen die niet zouden opteren voor de vereenvoudigde procedure.

De belasting is verschuldigd voor de motoren, gebruikt voor de exploitatie van het bedrijf in alle vestigingen, ook in de bijgebouwen. Moeten als bijgebouw worden beschouwd, iedere instelling of onderneming of werf van om het even welke aard die gedurende een ononderbroken periode van minstens drie maanden op het grondgebied van de gemeente gevestigd is. De belasting is niet verschuldigd voor motoren, gebruikt in bijgebouwen die gedurende eenzelfde ononderbroken periode van minstens drie maanden gevestigd zijn op het grondgebied van een andere gemeente. (33)

De belasting is verschuldigd voor alle motoren, ongeacht de energiebron.

De kracht van hydraulische motoren wordt berekend door omzetting van de kracht, uitgedrukt in PK, naar kWh.

De belasting is niet verschuldigd voor :

— de motoren die heel het jaar stilliggen. De begin- en einddatum van de perioden van stilliggen moet ook schriftelijk worden meegedeeld aan het gemeentebestuur;

— de motor van een draagbaar toestel (facultatief);

— de motor van een elektrische generator voor het gedeelte van zijn vermogen dat bestemd is voor het drijven van de generator;

— de reservemotor, die alleen maar in uitzonderingsgevallen wordt gebruikt;

— de persluchtmotor;

— de motor uitsluitend gebruikt voor watermaling, verwarming en verluchting (34);

de motoren van voertuigen die onder de verkeersbelasting vallen of speciaal van deze belasting zijn vrijgesteld. (19)

Om de vestiging van nieuwe bedrijven aan te moedigen, kan ontheffing van de belasting verleend worden aan nieuwgevestigde bedrijven gedurende een korte periode van bijvoorbeeld 5 jaar. (35)

6. Omslagbelastingen

Anders dan bij de gewone aandeelbelastingen wordt bij omslagbelastingen vooraf bepaald hoeveel de totale opbrengst van de belasting zal bedragen. Daarna wordt dit bedrag over de belastingplichtigen omgeslagen volgens bepaalde criteria, meestal gewoon een bepaalde aanslagvoet per eenheid. Het systeem is nog gebruikelijk bij de belasting op groeven en op steenbakkerijen, maar deze belastingen kunnen evengoed als gewone aandeelbelastingen gevestigd worden.

a) groeven

Bij de vaststelling van het tarief moet bij deze belasting meer dan ooit rekening gehouden worden met de specifieke lokale omstandigheden :

- ecologische aspecten;
- financiële lasten ingevolge verhoogde kosten van wegenonderhoud door het zwaar vrachtvervoer dat met de winning gepaard gaat en ingevolge verhoogd politietoezicht;
- de aard, de kwaliteit en de toepassingsmogelijkheden van de gewonnen grondstof zelf;
- de concurrentiepositie van de ondernemingen in kwestie, die mag niet in het gedrang gebracht worden door de aanslagvoet van de gemeentebelasting.

Voor de gewone grondstoffenkwaliteiten, gewoon zand, leem en klei, die hoofdzakelijk worden aangewend in de bouwsector, geldt een richtinggevend tarief van 10 frank (0,25 euro).

In ruil voor andere voordelen kan met de producenten een hoger tarief worden afgesproken. Dit gebeurt dan wel op vrijwillige basis.

Voor hoogwaardige kwaliteiten van grind en fijn of wit zand die speciale toepassingen vinden in de glassector en in andere industriële sectoren, zijn hogere tarieven verantwoord. (36)

b) steenbakkerijen

Het richttarief bedraagt 7 frank (0,17 euro) per 1000 eenheden rijnvormstenen. (37)

7. Kosteloze verspreiding van reclaimedrukwerk (38)

Momenteel wordt een nieuwe milieubeleidsvereenkomst voorbereid tussen het Vlaamse Gewest en de representatieve organisaties. Hierin zal gestreefd worden naar een volledige kostendekking van de papierverwijdering door de sector. Daartoe zal een nog af te spreken bedrag per kilogram papier, verdeeld tijdens het voorgaande jaar, gestort worden in een fonds. Dit fonds zal onder de gemeenten verdeeld worden naar rata van de door hen ingezamelde hoeveelheid papierafval.

Momenteel bedraagt het te storten bedrag per kilogram slechts 0,15 frank. Dat bedrag dekt echter niet de totale ophalings- en verwerkingskosten, die worden geraamd op 2 frank (0,05 euro).

Indien de volledige kostendekking is gerealiseerd, heeft de gemeentebelasting op de kosteloze verspreiding van reclame geen reden van bestaan meer. Zolang dit niet het geval is, kan de gemeente een belasting blijven heffen op de kosteloze verspreiding van drukwerk.

De aanslagvoet van deze belasting moet niet langer beperkt worden tot 0,25 frank per exemplaar. Het tarief mag zo vastgesteld worden dat de kosten van papierophaling en -verwerking zoveel mogelijk gedekt worden. Een berekening per volume is eveneens aanvaardbaar.

Anderzijds is het wenselijk dat een belangrijke vermindering of zelfs vrijstelling van belasting wordt verleend aan de belastingplichtigen die kunnen aantonen dat zij de door het VLAREA opgelegde verplichtingen nakomen. Afdeling 3.2 van het VLAREA (het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer, vastgesteld bij het besluit van de Vlaamse regering van 17 december 1997 en gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 16 april 1998) beschrijft de specifieke regeling inzake papierafval. Ingevolge deze bepalingen moeten papierproducenten en papierinvoerders aan de OVAM meedelen hoe zij hun verplichtingen nakomen en dit via :

- ofwel een afvalbeheersplan;
- ofwel een milieubeleidsvereenkomst;
- ofwel een overeenkomst met de gemeente of vereniging van gemeenten.

Het voorleggen van een dergelijk plan of een dergelijke overeenkomst kan aanleiding zijn tot het verlenen van belastingvrijstelling of -vermindering.

8. Huisvuil

Meer info over de huisvuilbelasting is opgenomen in de OVAM-publicatie die in 1999 aan alle gemeenten werd bezorgd met als titel «Het effect van huisvuilbelastingen en retributies op het aanbod van huishoudelijk afval». Vooral de beleidsaanbevelingen die daarin werden geformuleerd, zijn van belang. Ze zijn gebaseerd op uitgebreid onderzoek.

Zo heeft de Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij kunnen vaststellen dat een variabele huisvuilbelasting met een gedifferentieerd tariefsysteem (diftar), een gunstig effect heeft, zowel op de hoeveelheid van het aangeboden afval als op de selectieve ophaling. Een gedifferentieerd tariefsysteem is, in tegenstelling tot de forfaitaire huisvuilbelasting, gebaseerd op het volume van de aangeboden hoeveelheid. Concreet komt dat meestal neer op een vrij hoge vergoeding per verplicht te gebruiken huisvuilzak of per te kleven sticker. Er zijn ook nog meer nauwkeurige diftar-systemen waarbij de hoeveelheid huisvuil in de container per ophaalbeurt wordt gewogen. Het positief effect van dat systeem is nog groter.

Een forfaitaire huisvuilbelasting die niet wordt gecombineerd met één of andere differentiatie op basis van het volume heeft dergelijke effecten niet en zou integendeel eerder volumevermeerderend werken.

Het is dus niet meer verenigbaar met het gewestelijk afvalbeleid dat alleen een hoge forfaitaire huisvuilbelasting wordt geheven.

Ook het toekennen van sociale voordelen aan bepaalde bevolkingscategorieën is niet verenigbaar met de aard en het doel van deze belasting, noch met haar beleidsondersteunend karakter. Dergelijke voordelen, voor bijvoorbeeld wezen, invaliden, gepensioneerden en wezen, kunnen zoals voorheen wel het voorwerp uitmaken van een toelageregulement. (39)

In het bovenvernoemd OVAM-rapport wordt er de voorkeur aan gegeven dat sociale tegemoetkomingen zouden worden verleend op basis van een laag inkomen. Dat criterium is meer relevant dan het criterium van het invalide-, wees-, of gepensioneerd- zijn. Twee specifieke gevallen komen eveneens in aanmerking voor tegemoetkomingen : gezinnen met kleine kinderen (in de pampersperiode) of met zieken en bejaarden die veel gezondheidsafval hebben (thuisdialyse, incontinentiemateriaal...).

9. Stortplaatsen

a) opcentiemen op de gewestelijke milieuheffing

Artikel 47, § 7, van het decreet van 2 juli 1982 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, zoals aangevuld door artikel 67 van het decreet van 21 december 1990, geeft aan de gemeenten de mogelijkheid om een beroep te doen op de medewerking van OVAM met het oog op de inning van gemeentelijke opcentiemen op de door het gewest geheven milieuheffing. De bedragen van de gewestelijke milieuheffing zijn opgenomen in het jaarlijks aangepaste artikel 47, § 2, van het afvaldecreet.

De voorwaarden betreffende de medewerking van OVAM aan de inning van de gemeentelijke opcentiemen zijn vervat in artikel 1 van het besluit van de Vlaamse regering van 16 oktober 1991 (BS 27 november 1991). Dat artikel vermeldt dat een eensluidend afschrift van het desbetreffend gemeenteraadsbesluit naar OVAM moet worden gestuurd. Dat gebeurt per aangetekende brief uiterlijk op 31 december van het jaar dat voorafgaat aan dat waarop de opcentiemen betrekking hebben aan OVAM gezonden worden. Het aantal opcentiemen mag niet meer bedragen dan 20. Bovendien moet het gemeenteraadsbesluit uitdrukkelijk vermelden dat voor de invordering van de opcentiemen een beroep op OVAM wordt gedaan.

OVAM houdt 5 % invorderingskosten in op het bedrag van de gemeentelijke opcentiemen op de milieuheffing (artikel 2).

Na afloop van elk kalenderjaar zendt OVAM aan elke gemeente die opcentiemen op de milieuheffing heft een lijst met vermelding van :

- naam en adres van de heffingsplichtigen die op het grondgebied van de gemeente gevestigd zijn;
- de hoeveelheid afvalstoffen waarvoor de milieuheffingen werden betaald, per heffingsplichtige;
- het totaal van de geïnde heffingen, per heffingsplichtige;
- de totale opbrengst van de opcentiemen die, op basis van de inningen, aan de gemeente toekomt;
- het bedrag van de aangerekende inningskosten en het bedrag dat aan de gemeente werd gestort.

Slechts indien het aantal opcentiemen maximum 20 bedraagt is OVAM gehouden tot medewerking aan de inning van de opcentiemen. Indien de gemeente een hoger aantal opcentiemen wenst te vestigen, moet zij zelf instaan voor de inning. De memorie van toelichting bij het decreet van 21 december 1990 heeft deze mogelijkheid uitdrukkelijk open gelaten : «Het staat de gemeenten uiteraard vrij de heffingen en/of opcentiemen in te stellen die zij wensen en deze met hun eigen middelen te innen.»

De gemeenten zijn niet gerechtigd opcentiemen op de gewestelijke milieuheffing te vestigen ten laste van intercommunale verenigingen. Dat volgt uit artikel 26 van de wet van 22 december 1986 waardoor intercommunale verenigingen vrijgesteld zijn van alle belastingen ten gunste van onder meer provincies en gemeenten. (40)

b) private stortplaatsen

Naast het innen van opcentiemen op de gewestelijke milieuheffing kan de gemeente ook een eigen gemeentebelasting vestigen op de stortplaatsen, gevestigd binnen haar grondgebied. Ook een dergelijke belasting mag slechts een aanvullend karakter hebben naast de gewestelijke heffing. De aanslagvoeten moeten dus redelijk verantwoord zijn en kunnen bepaald worden op basis van de aard en de hoeveelheid van het gestorte afval. (41)

Gelet op het principe «non bis in idem» kan deze belasting niet tegelijkertijd met de opcentiemen op de milieuheffing worden geheven.

c) aanvoeren van afval — laten aanvoeren van afval

De gemeente kan geen belasting heffen op de stortplaats die door een intercommunale vereniging wordt geëxploiteerd. Het zware vrachtvervoer van en naar de stortplaats zorgt nochtans voor heel wat hinder in de gemeenten. Daarom hebben sommige gemeenten een verordening opgesteld voor een belasting op het aanvoeren en het laten aanvoeren van afvalstoffen. De formulering van deze verordening kan leiden tot betwisting : de aanvoerder kan het afval en degene die het afval laat aanvoeren, zouden de belastingplicht op elkaar kunnen afschuiven.

De gemeente kan daarom beter twee verordeningen aannemen : een verordening voor een belasting op het aanvoeren van afval en een verordening voor een belasting op het laten aanvoeren van afval. Indien het aanvoeren en het laten aanvoeren door twee (al dan niet natuurlijke) personen gebeurt, zijn beide personen een belasting verschuldigd. Indien deze beide activiteiten echter door dezelfde persoon (bijvoorbeeld een gemeente die het huisvuil zelf naar de stortplaats brengt) gebeuren, kan voor een van de beide belastingen een vrijstelling worden verleend. Dat kan bijvoorbeeld door het opnemen van de volgende bepaling in de verordening voor de belasting op het aanvoeren van afval : « Van deze belasting is vrijgesteld degene die belastingplichtig is inzake de belasting op het laten aanvoeren van hetzelfde afval. » Een omgekeerde formulering is ook mogelijk, maar is niet nodig indien de tarieven van de beide belastingen gelijk zijn. Indien het tarief van de ene belasting hoger is dan dat van de andere belasting, dan wordt de vrijstelling het best verleend voor de laagste belasting.

10. Sluikstorten

De belasting op het sluikstorten is een vergoeding voor het weghalen van afval dat werd achtergelaten op plaatsen die daarvoor niet bestemd zijn.

Om het beleid inzake het bevorderen van de openbare netheid te ondersteunen, kan de aanslagvoet vrij hoog zijn. Toch moet deze aanslagvoet aanvaardbaar blijven en mag hij niet onttaarden in een verkapte boete. Dat zou een misbruik betekenen van de fiscale bevoegdheid. Het achterlaten van afval op niet-reglementaire wijze is een overtreding waartegen moet worden opgetreden overeenkomstig de bepalingen van het afvaldecreet.

Het opruimen van afval met klein volume (sigarettenpeuken, drankblikjes, hondenpoep...) hoort niet thuis in de belasting op het sluikstorten. Een hoge aanslagvoet (van bijvoorbeeld

1 000 à 5 000 frank (25 à 125 euro)) heeft in dat geval zeker het karakter van een boete. De gemeente heeft nu, met de wet van 13 mei 1999 tot invoering van de gemeentelijke administratieve sancties, een geschikt instrument om beboetend op te treden tegen dergelijke vormen van onverantwoord gedrag. Deze wet heeft een nieuw artikel 119bis in de gemeentewet ingevoegd dat de gemeenteraad toelaat straffen te stellen op de overtreding van zijn reglementen en verordeningen. De voorwaarden en de bepalingen zijn uiteengezet in het bedoelde artikel 119bis.

11. Lijkbezorging

Er zijn opnieuw fiscale bepalingen opgenomen in de omzendbrief (42) van de minister van Binnenlandse Zaken van 27 januari 2000 betreffende de toepassing van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, gewijzigd bij de wet van 20 september 1998. Deze fiscale bepalingen zijn in feite niet gewijzigd ten opzichte van de vroegere bepalingen van 4 april 1973. Ze luiden als volgt :

De gemeenten dienen zelf te oordelen of het verantwoord is een belasting te heffen op de verschillende wijzen van lijkbezorging inzake personen die niet in de gemeente woonden en er niet overleden zijn.

Er dient bovendien benadrukt te worden dat de begraafing, de bijzetting in een columbarium en de verstrooiing van de as aan geen enkele belasting mogen worden onderworpen wanneer het personen betreft die hun woonplaats in de gemeente hadden of er overleden zijn.

Om elke discriminatie op grond van filosofische of godsdienstige overtuigingen te voorkomen, moeten de belastingen op de verstrooiing van de as en op de bijzetting in een columbarium anderzijds op een gelijkaardige manier geregeld worden.

Aldus moet de aanslagvoet per overledene dezelfde zijn, ongeacht de wijze van lijkbezorging en de voor de gekozen wijze vereiste oppervlakte.

Zo ook mag geen belasting op de verstrooiing van de as en op de bijzetting in een columbarium geheven worden wanneer de gemeente geen belasting op de begraafing van lijken en as kent. Evenmin mag deze laatste belasting geheven worden wanneer er geen belasting op de verstrooiing en de bijzetting in een columbarium bestaat.

Voor de belasting op ontgravingen kan een gedifferentieerd tarief verantwoord zijn naargelang het gaat om de ontgraving van kisten of de verplaatsing en de ontgraving van asurnen. De arbeidsintensiteit en de hygiënische omstandigheden kunnen in die drie gevallen immers zeer verschillen.

Pro memorie

De wet van 28 januari 1975 betreffende de gemeentebelasting op het lijkenvervoer verbiedt het heffen van een gemeentebelasting op het vervoer van lijken van personen die in de gemeente overleden zijn, maar die ter aarde worden besteld op de begraafplaats van een andere gemeente, en waarvoor geen gebruik wordt gemaakt van de lijkwagen van de gemeente of van haar vergunninghouder.

12. Honden

De belasting op honden kan een nieuwe functie vervullen als beleidsondersteunende maatregel in het bestrijden van overlast :

- door lawaaihinder;
- door bevuiling van straten en trottoirs.

Het richtinggevende tarief bedraagt 1000 frank (24,79 euro).

Een verhoging van het tarief kan wenselijk zijn :

— voor gevaarlijke honden. De lijst van gevaarlijke honden is opgenomen in de bijlage van het ministerieel besluit van 21 oktober 1998 houdende bijzondere maatregelen voor de identificatie en de registratie van bepaalde categorieën van honden, zoals gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 29 oktober 1998;

- indien eenzelfde eigenaar meer dan één hond heeft.

Vrijstelling van het tarief is wenselijk voor honden van gehandicapten en eventueel voor speurhonden.

Een beperking van het tarief tot een bepaald belastingtotaal is wenselijk voor hondenkwekers, hondenhandelaars, dierenasielen en dierenpensions.

13. Schotelantennes en relaisstations voor telecommunicatie

a) schotelantennes

De gemeentebelasting op schotelantennes is door de Europese Commissie strijdig bevonden met artikel 49 van het EG-verdrag dat het vrij verkeer van diensten waarborgt. (43) Op 26 mei 1999 heeft de Commissie hieromtrent een met redenen omkleed advies uitgebracht.

Artikel 49 houdt een absoluut discriminatieverbod in, zowel ten aanzien van de dienstverstrekkers als ten aanzien van de bestemmelingen van de verstrekte dienst. Een specifieke richtlijn (89/552/EEG, gewijzigd bij richtlijn 97/36/EG) past dat algemeen beginsel bovendien toe op de vrijheid van ontvangst en van het doorgeven van televisie-uitzendingen.

De gemeentebelasting op schotelantennes wordt door de Europese Commissie geïnterpreteerd als ongeoorloofd protectionisme ten voordele van de kabeldistributie. De maatregel heeft bovendien discriminerende gevolgen voor :

- bepaalde categorieën van kijkers en luisteraars;
- buitenlandse radio- en televisiestations;
- ondernemingen die zich bezig houden met het doorgeven per satelliet.

Met de heffing van een gemeentebelasting op schotelantennes wil men het gebruik van deze apparaten afraden. Schotelantennes hebben immers een onesthetisch en landschapverstorend karakter. Deze verantwoording voldoet volgens de Europese Commissie echter niet aan het noodzakelijkheids criterium, noch aan de evenredigheidsvereiste : alleen een dwingende reden van algemeen belang zou een heffing van een gemeentebelasting kunnen rechtvaardigen. Bovendien is zo'n fiscale maatregel ongeschikt om het gestelde stedenbouwkundige doel te realiseren.

Er mogen dus geen gemeentebelastingen meer geheven worden op schotelantennes.

b) relaisstations voor telecommunicatie

De gemeentebelasting op relaisstations voor telecommunicatie werd in Vlaanderen voor het eerst ingevoerd in 1998. Ook zij werd verantwoord door het onesthetische en landschapsverstorende karakter van de masten of pylonen. Inzonderheid was het de bedoeling om de betrokken ondernemingen in de sector aan te zetten om gebruik te maken van dezelfde infrastructuur.

Deze gemeentebelasting heeft haar bestaansreden inmiddels verloren sinds het totstandkomen van de Telecomcode, op 4 juni 1998 ondertekend door het Vlaamse Gewest en de drie GSM-operatoren die momenteel actief zijn in de sector (Proximus, Mobistar en KPN Orange). Hierin zijn afspraken gemaakt betreffende de meest verantwoorde stedenbouwkundige inplanting van de masten, hun afmeting, hun kleur en hun locatie. Mede hierdoor beschikt de gemeente nu over een adequaat instrument om het landschapsschoon te beschermen. Zij kan het verlenen van een vergunning immers afhankelijk stellen van het naleven van de in de code opgenomen normen.

Indien deze belasting toch nog wordt geheven moet ze tegen een redelijk tarief gevestigd worden per pyloon. Het landschapsstorend element is immers de pyloon of mast en niet de daarboven bevestigde ontvanger/zender die veel minder zichtbaar is.

14. Tweede verblijven (44)

a) het begrip tweede verblijf

Een tweede verblijf is elke private woongelegenheden die voor de eigenaar of de huurder ervan niet tot hoofdverblijf dient maar die op elk ogenblik door hen voor bewoning kan worden gebruikt.

Tweede verblijven zijn landhuizen, bungalows, appartementen, weekendhuisjes, optrekjes en alle andere vaste woongelegenheden, met inbegrip van de met chalets gelijkgestelde caravans en die al of niet ingeschreven zijn in de kadastrale legger.

Lokalen die uitsluitend bestemd zijn voor het uitoefenen van een beroepsactiviteit, garages, tenten, verplaatsbare caravans en woonaanhangwagens worden niet als tweede verblijf beschouwd. Op tenten, verplaatsbare caravans en woonaanhangwagens is eventueel wel de belasting op het kamperen van toepassing.

b) de belastingplichtige

Om een gemakkelijke invordering van de belasting op tweede verblijven te verzekeren, verdient het de voorkeur dat de eigenaar van het tweede verblijf wordt aangewezen als de belastingplichtige. Zijn belastingplicht geldt ook wanneer het tweede verblijf verhuurd wordt of tijdelijk niet gebruikt wordt. Zijn belastingplicht geldt ongeacht het feit of hij al of niet is ingeschreven in de bevolkingsregisters van de gemeente.

Indien de gemeente daartoe goede redenen heeft, mag ze de belasting ten laste leggen van de gebruiker van het tweede verblijf. Deze redenen moeten gemotiveerd worden zodat de toezichhoudende overheid kan oordelen over de opportuniteit ervan.

c) de aanslagvoet

Meer dan andere belastingen treft de gemeentebelasting op tweede verblijven vooral mensen die niet in de gemeente zijn ingeschreven. Om geen onbillijke verschuiving van de belastingdruk te creëren, moet de aanslagvoet van deze belasting dan ook gematigd blijven, zeker indien de hoofdbelastingen, de opcentiemen op de onroerende voorheffing en de aanvullende personenbelasting, beneden het gemiddelde liggen.

De aanslagvoet wordt forfaitair bepaald. Gedifferentieerde aanslagvoeten zijn toegelaten naargelang de ligging van het tweede verblijf in een welbepaalde zone van de gemeente of naargelang het kadastraal inkomen ervan.

Het kadastraal inkomen is tot hiertoe de best bruikbare, beschikbare vergelijkingsbron voor de waarde van onroerend goed. Aangezien de belasting op tweede verblijven kan beschouwd worden als een soort van weeldebelasting, is het aanvaardbaar de aanslagvoet te differentiëren naargelang de waarde.

Om het principe "non bis in idem" te vrijwaren, mag het kadastraal inkomen slechts dienen om de tweede verblijven op te delen in een klein aantal categorieën waarop een verschillende aanslagvoet wordt toegepast.

Tweede verblijven die niet in de kadastrale legger zijn opgenomen, zijn zoals voorheen belastbaar; zij moeten dus in een afzonderlijke of in de kleinste categorie worden opgenomen. Het aantal categorieën is bij voorkeur niet groter dan drie.

15. Kamperen en verblijfsbelasting

a) kamperen

De belasting op het kamperen kan worden vastgesteld op basis van de totale gebruikte oppervlakte van het terrein of van het aantal standplaatsen.

Voor de te hanteren omschrijving van kampeerplaatsen kan worden verwezen naar het decreet van 3 maart 1993 houdende het statuut van de terreinen voor openluchtrecreatieve verblijven.

De belasting is verschuldigd door de exploitant van de camping. Zo kan de invordering gemakkelijker verlopen en bovendien kan de exploitant de belasting doorrekenen aan de kampeeders.

Aangezien het hier een sociale vorm van recreatie betreft, moeten de aanslagvoeten gematigd blijven.

b) de verblijfsbelasting

De verblijfsbelasting kan geheven worden op het verhuren van appartementen of kamers in hotels, pensions, logementen en dergelijke.

Ook hier is het het gemakkelijkst om de exploitant aan te wijzen als belastingschuldige. Hij kan de belasting immers doorrekenen aan de gast.

Deze belasting wordt berekend per overnachting maar kan ook forfaitair worden vastgesteld op basis van het aantal kamers.

c) niet cumuleren!

De belasting op het kamperen, de verblijfsbelasting en de belasting op tweede verblijven kunnen uiteraard niet tegelijkertijd worden geheven op eenzelfde verblijf.

16. Agentschappen voor paardenwedrennen

Artikel 74 van het Wetboek van de met inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen heeft enige beperkingen opgelegd op de agentschappen voor paardenwedrennen :

— Enkel de erkende agentschappen voor wedstrijden die worden gelopen in het buitenland mogen door de gemeente belast worden.

De maximale aanslagvoet bedraagt 2 500 frank (61,97 euro) per maand bedrijvigheid of een gedeelte daarvan. (45)

17. Taxistandplaatsen

Artikel 10 van de wet van 27 december 1974 betreffende de taxistandplaatsen staat de heffing van drie mogelijke gemeentebelastingen toe in deze materie :

— een heffing op de afgifte van vergunningen voor het exploiteren van een taxidienst (artikel 10, § 1);

— een extra belasting voor taxidiensten met een standplaats vanaf de openbare weg (artikel 10 § 2);

— een extra belasting voor taxidiensten zonder standplaats op de openbare weg, maar waarvan de voertuigen zijn uitgerust met radiotelefonie (artikel 10, § 3).

De maximumtarieven van deze gemeentebelastingen worden door de koning bepaald (artikel 10, § 4). Die maximumtarieven zijn vastgesteld in het koninklijk besluit van 6 mei 1975, laatst gewijzigd bij koninklijk besluit van 29 september 1978 (BS 24 oktober 1978). De tarieven die in dit besluit worden vastgesteld, zijn nog steeds van toepassing. De genoemde maxima mogen dus niet overschreden worden. Ze bedragen :

- 5 500 frank (137,5 euro) voor afgifte van vergunningen in gemeenten met minder dan 10 000 inwoners;
- 11 000 frank (275 euro) voor afgifte van vergunningen in gemeenten met 10 000 inwoners of meer;
- 16.500 frank (413,5 euro) extra belasting per jaar en per voertuig met standplaats op de openbare weg;
- 2 750 frank (68,75 euro) extra belasting per jaar en per voertuig zonder standplaats op de openbare weg, maar uitgerust met radiotelefonie.

18. Parkeren

Sinds de wet van 22 februari 1965 zijn de gemeenten gemachtigd om parkeergeld te heffen op motorrijtuigen.

Door de aanpassing van het verkeersreglement, goedgekeurd bij het koninklijk besluit van 18 september 1991, werd bovendien een wettelijke basis gegeven voor het dubbeltariefsysteem dat momenteel in veel gemeenten wordt toegepast en waarbij de parkeerder kan kiezen voor één van beide mogelijkheden :

— een korte parkeerduur, wat tot uiting komt door het voeden van de parkeermeter of de automaat voor een aangegeven korte periode;

— een langere parkeerduur, gewoonlijk voor een halve dag, met betaling van een relatief duurder parkeerticket. Als wordt vastgesteld dat de parkeerder niet heeft betaald voor zijn voertuig, wordt verondersteld dat hij voor de langere parkeertijd heeft gekozen.

Artikel 2.29 van het verkeersreglement definieert «betalend parkeren» als elke reglementering met betrekking tot een parkeerplaats of een geheel van parkeerplaatsen waarvan tegen betaling gebruik mag worden gemaakt, op de wijze en onder de voorwaarden die ter plaatse ter kennis worden gebracht van de betrokkenen. En artikel 27.3.1.1° preciseert : «op plaatsen met parkeermeters of parkeerautomaten geschiedt het parkeren op de wijze en onder de voorwaarden die op deze toestellen zijn vermeld.»

Het is dus van belang dat de modaliteiten voor het parkeren en voor het betalen van het parkeergeld duidelijk op de toestellen worden vermeld.

Het parkeergeld is een retributie, geen belasting. Het Hof van Cassatie heeft deze kwalificatie vrij recent nog bevestigd in een arrest van 10 september 1998.

Het is zeer aan te bevelen om vrijstelling van parkeergeld te verlenen aan mindervaliden die houder zijn van de speciale parkeerkaart voor gehandicapten. (46)

19. Afgifte van administratieve stukken

Voor de afgifte van een aantal stukken is de aanslagvoet wettelijk of decretaal geregeld. De gemeente moet die aanslagvoeten als dusdanig toepassen. Die vaste aanslagvoet geldt in de onderstaande gevallen.

a) het expeditierecht

Uitgiften, afschriften, uittreksels van of uit akten van de burgerlijke stand en akten betreffende het verkrijgen, het herkrijgen, het behoud of het verlies van nationaliteit zijn onderworpen aan het expeditierecht ten bate van de gemeentekas. Dat recht is geregeld door artikel 288 van het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten. Het bedraagt 30 frank (0,74 euro) per bladzijde, met een minimumbedrag van 60 frank (1,49 euro). Bijzondere berekeningswijzen zijn nog vervat in de artikel 273 en 274 van hetzelfde wetboek. Als die uitgiften, afschriften of uittreksels vrijgesteld zijn van zegelrecht, moeten ze ook vrijgesteld worden van het expeditierecht, behalve als ze worden afgeleverd aan rechterlijke overheden, besturen van de staat, provincies, gemeenten of openbare instellingen (cf. artikel 288). Die laatste stukken worden wel vrijgesteld van zegelrecht, maar kunnen door de gemeenten toch onderworpen worden aan het expeditierecht.

Pro memorie betreffende het zegelrecht

Het zegelrecht is een ten voordele van de federale staat geheven belasting op akten en geschriften en op sommige registers, zoals bedoeld in het Wetboek der Zegelrechten. Het tarief ervan is in het Wetboek vastgesteld. Voor gemeenten komt voornamelijk het artikel 8, 13° tot 16° en 22° in aanmerking. Op de akten moet de gemeente ten voordele van de staat een recht van 200 frank (4,96 euro) innen.

Het Wetboek somt ook een hele reeks vrijstellingen op in artikel 59/1. De belangrijkste vrijstellingen die de gemeente moet toepassen zijn de vrijstellingen die zijn bedoeld in artikel 59/1,1° voor akten in kieszaken, artikel 59/1, 2° voor akten in militiezaken en artikel 59/1, 6° bis voor getuigschriften met het oog op tewerkstelling, sollicitatie of deelname aan examens of proeven voor eventuele aanwerving.

b) identiteitsstukken en –bewijzen voor kinderen

De aanslagvoet op identiteitsstukken en –bewijzen voor kinderen wordt geregeld door het koninklijk besluit van 10 december 1996 (BS, 20 december 1996) :

Identiteitsstukken :

aan elk kind onder de 12 jaar moet bij zijn eerste inschrijving in de bevolkingsregisters of in het wachtregister van de gemeente een identiteitsstuk worden afgegeven. De afgifte van het eerste stuk is gratis; voor latere, vernieuwde stukken die worden aangevraagd na verhuizing of beschadiging, kan een gemeentebelasting geheven worden van maximaal 50 frank (1,24 euro) (artikel 3 van het besluit).

Identiteitsbewijzen :

Een identiteitsbewijs wordt afgegeven op verzoek van de persoon of personen die het ouderlijk gezag uitoefenen over een kind onder de 12 jaar. Hiervoor mag een gemeentebelasting van maximaal 50 frank (1,24 euro) gevraagd worden (artikel 10 van het besluit).

c) wapenvergunningen

De afgifte van wapenvergunningen wordt geregeld door het koninklijk besluit van 16 september 1997 betreffende het bedrag van de rechten en retributies ter uitvoering van de wet van 3 januari 1933 op de vervaardiging van, de handel in en het dragen van wapens en op de handel in munitie. Dit besluit verscheen in het *Belgisch Staatsblad* van 8 oktober 1997, samen met de aanvulling op de bijhorende gecoördineerde omzendbrief van de minister van Justitie. Eén van de oogmerken van dit besluit bestaat in de gelijkenschakeling van de bedoelde bedragen in alle gemeenten van het land. Dat heeft tot gevolg dat de fiscale autonomie in dit domein ingrijpend wordt beperkt. Voor de gemeentekas is er alleen een recht van 1 000 frank (24,97 euro), te innen voor het aanvragen van vergunningen voor verweerwapens. Het totaal verschuldigde bedraagt evenwel 1350 frank. Dat bedrag wordt betaald door 350 frank (8,68 euro) aan fiscale

zegels, en de som van 1000 frank, die de verzoeker betaalt aan het gemeentebestuur van de woonplaats van de verzoeker (artikel 3, 2de lid van het besluit van 16 september 1997). Dat bedrag is in ieder geval verschuldigd, zelfs als de gemeenteraad in dit verband geen fiscale maatregelen heeft genomen.

De inschrijving van een vuurwapen en de inschrijvingsprocedure in het kader van artikel 18 van het koninklijk besluit van 20 september 1991 is kosteloos. De gemeente mag hiervoor dus ook geen extra belastingen of retributies heffen (artikel 4, laatste lid van het besluit van 16 september 1997 en punt 15.2 van de aanvulling).

d) conformiteitsattesten

De vergoeding voor afgifte van de conformiteitsattesten inzake de normen voor huurwoningen bedraagt maximaal 2 500 frank (61,97 euro). De gemeente kan een lager bedrag vaststellen (artikel 22 van het besluit van de Vlaamse regering van 6 oktober 1998 betreffende de kwaliteitsbewaking, het recht van voorkoop en het sociaal beheersrecht op woningen (B S 30 oktober 1998).

De vergoeding voor de afgifte van conformiteitsattesten inzake kamerwoningen bedraagt 2500 frank (61,97 euro), verhoogd met 500 frank (12,39 euro) per kamer vanaf de zesde kamer. De totale vergoeding mag niet meer dan 50 000 frank (1 239,47 euro) bedragen. De gemeente kan een lager bedrag vaststellen (artikel 10 van het besluit van de Vlaamse regering betreffende de kwaliteits- en veiligheidsnormen voor kamers en studentenkamers).

De conformiteitsattesten worden verleend op vrijwillig verzoek van de verhuurders zodat de vergoeding veeleer het karakter van een retributie heeft.

e) Arbeidskaarten voor buitenlandse werknemers

De behandeling van aanvragen en de aflevering van arbeidskaarten en -vergunningen kan onderworpen worden aan een forfaitair door de koning nog te bepalen bedrag (artikel 8, § 3, van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers). Zolang dit uitvoerende koninklijk besluit niet genomen is, kan dus geen vergoeding worden gevraagd voor arbeidskaarten en -vergunningen.

f) kosteloosheid ingevolge wetsbepalingen

De gemeentebelasting op de afgifte van administratieve stukken mag uiteraard niet worden toegepast indien de wet bepaalt dat bepaalde stukken kosteloos moeten worden afgegeven. Dat is bijvoorbeeld het geval voor alle documenten die nodig zijn voor de toepassing van de wet van 20 juli 1971 op de gewaarborgde gezinsbijslag (artikel 11, 2de lid) en voor alle stukken ten gevolge van verplichtingen van het sociaal statuut van zelfstandigen (artikel 23 van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen).

Voor de andere gevallen bepaalt de gemeente autonoom de aanslagvoet van de gemeentebelasting op de afgifte van administratieve stukken :

- de aanslagvoet mag iets hoger zijn voor stukken die onderworpen zijn aan het zegelrecht;
- de gemeente speelt een sleutelpositie bij de afgifte van identiteitskaarten, paspoorten en trouwboekjes. De aanslagvoet van de gemeentebelasting moet zeer gematigd blijven (47);
- identiteitskaarten : behalve het maakloon van 125 frank kan hier alleen maar een gematigde gemeentebelasting aan worden toegevoegd. Een hoger bedrag is verantwoord voor vernieuwing (wegens beschadiging of verlies);
- paspoorten : richtlijnen voor het voldoen van het maakloon en de consulaire taks worden verstrekt door het ministerie van Buitenlandse Zaken. Een lager bedrag van de gemeentebelasting is wenselijk als het slechts gaat om verlenging van de geldigheidsduur van het paspoort;
- de kosten voor verzending met de post van stukken kan aangerekend worden, zelfs indien de afgifte van de stukken kosteloos moet zijn (48);
- wegens het principe «non bis idem» wordt beter geen gemeentebelasting gevraagd op de afgifte van vergunningen betreffende activiteiten waarop de gemeente al een belasting of retributie heft (49).

Een vrijstelling van de gemeentebelasting is wenselijk in de volgende gevallen :

- voor de afgifte van paspoorten aan kinderen jonger dan 12 jaar. Sinds september 1999 worden kinderen jonger dan 16 jaar niet meer ingeschreven op het paspoort van hun ouders; ze moeten van dan af een individueel paspoort hebben als ze naar een land gaan waar een paspoort wordt geëist. Deze maatregel is het gevolg van internationale richtlijnen, maar wordt ook nodig om de optische of elektronische lezing van paspoorten in de toekomst mogelijk te maken. Tegelijkertijd zou deze beslissing de strijd tegen de ontvoering en handel in kinderen kunnen ondersteunen. Om de gezinnen echter te ontlasten is een vrijstelling van de gemeentebelasting in dit geval wenselijk (50);
- voor de stukken die nodig zijn om te solliciteren naar een betrekking en die aangevraagd worden door werklozen, pas afgestudeerden en werkzoekenden die geen ander inkomen hebben dan het bestaansminimum;
- voor de afgifte van nationaliteitsbewijzen aan de kandidaten bij gemeenteraadsverkiezingen, om democratische redenen;
- voor de geldigverklaring van aanvraagformulieren voor reductiekaarten voor grote gezinnen, om sociale redenen. (51)

20. Retributie voor administratieve prestaties

De retributie voor administratieve prestaties is een vergoeding die meestal wordt betaald voor opzoekingswerk en voor het maken van kopieën.

In principe doet de inhoud van de dossiers of de stukken waarin het opzoekingswerk verricht wordt niet terzake en zou een tarief kunnen worden vastgesteld op basis van het aantal gepresteerde uren. Zo'n tarief geldt dan evenveel voor genealogisch opzoekingswerk, het opsporen van informatie over onroerend goed of ander opzoekingswerk.

Uiteraard behoudt de gemeente haar eigen appreciatierecht bij het vaststellen van een dergelijke retributie. Als de gemeente bijvoorbeeld vaststelt dat een bepaald soort opzoekingswerk steeds ongeveer evenveel tijd in beslag neemt en evenveel kost, kan ze er toch voor kiezen een vast bedrag per soort van opzoekingswerk aan te rekenen.

De toepassing van het gelijkheidsbeginsel vereist uiteraard dat een dergelijke retributie algemeen wordt toegepast en dus niet enkel aan notarissen zou worden aangerekend. Omgekeerd is het evenmin billijk notarissen, op basis van hun ambt, vrij te stellen van een dergelijke retributie. De wet op het notarisambt bevat geen bepalingen in die zin. Notarissen moeten trouwens ook betalen voor de opzoekingen die zij laten verrichten door de ontvangers van registratie (zie hiervoor het ministerieel besluit van 9 december 1968) en door de hypotheekbewaarders (zie het koninklijk besluit van 18 september 1962 tot vaststelling van de lonen van hypotheekbewaarders). Ze kunnen die vergoedingen wel doorrekenen aan hun cliënteel.

De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten heeft samen met de Koninklijke Federatie van Belgische Notarissen een modelformulier uitgewerkt voor het aanvragen van vastgoedinformatie. Een vergoeding tot 2 500 frank (61,97 euro) kan nog als aanvaardbaar beschouwd worden voor het volledig invullen van dat formulier.

In ieder geval moeten notarissen over de gevraagde inlichtingen kunnen beschikken. Ze kunnen zich hiervoor baseren op het inzagerecht, dat voortvloeit uit de wet van 12 november 1997 op de openbaarheid van bestuur in gemeenten en provincies, en uit de specifieke bepalingen over de informatieverplichtingen, opgenomen in het decreet houdende organisatie van de ruimtelijke ordening.

Aan gerechtsdeurwaarders moeten inlichtingen wel kosteloos worden verstrekt als ze optreden in een strafrechtspleging, in sociale of fiscale aangelegenheden of voor behoeftigen krachtens een beslissing van het bureau voor gerechtsbijstand, overeenkomstig artikel 664 van het Gerechtelijk Wetboek.

Voor de afgifte van bestuursdocumenten in het kader van de uitoefening van het inzagerecht moet rekening gehouden worden met artikel 13 van de wet van 12 november 1997 betreffende de openbaarheid van bestuur in de provincies en gemeenten. Daarin staat vermeld dat voor de afgifte van bestuursdocumenten een vergoeding kan worden gevraagd, waarvan het bedrag wordt vastgesteld door de provincie- of gemeenteraad. In het tweede lid van hetzelfde artikel wordt hier uitdrukkelijk aan toegevoegd dat die vergoeding in geen geval meer mag bedragen dan de kostprijs.

De wetgever heeft ervoor willen zorgen dat het bedrag van de vergoeding geen belemmering zou vormen bij de uitoefening van het grondwettelijk recht om afschriften van bestuursdocumenten te verkrijgen. Uit de parlementaire voorbereidingen van de wet blijkt dat zelfs personeelskosten niet in de kostprijs mogen worden verrekend :

« Bij het bepalen van de kostprijs kan rekening gehouden worden met de kosten van het papier en eventueel met de afschrijving van de fotokopieermachine. Personeelskosten, portokosten,... worden hierbij in principe niet in aanmerking genomen, tenzij in uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld wanneer een personeelslid een gehele dag wordt geïmmobiliseerd omdat er zoveel moet worden gekopieerd. » - (Gedr. St., Kamer, 1996-1997, 871/5, blz. 15).

De federale minister van Binnenlandse Zaken heeft het vergelijkbare artikel 84, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet al op een soortgelijke manier geïnterpreteerd. Daarin is bepaald dat de vergoeding die aan gemeenteraadsleden gevraagd wordt voor afschriften, in geen geval meer mag bedragen dan de kostprijs. Als antwoord op een parlementaire vraag stelde de minister eveneens dat de kostprijs die in overweging moet worden genomen, enkel de kosten voor reproductie van de documenten moet inhouden, maar niet de tijd die een klerk nodig heeft om een afschrift te maken, aangezien het hier om vaste kosten gaat (Parlementaire vraag van 8 december 1995 van de heer Bertrand, Kamer, Vragen en Antwoorden 1995 - 1996, blz. 25).

Voor retributieverordeningen op het leveren van administratieve prestaties betekent dit bijgevolg dat het tarief voor de afgifte van afschriften van bestuursdocumenten aan particulieren en voor de afgifte van afschriften aan gemeenteraadsleden niet hoger mag zijn dan de kostprijs. Personeelskosten zijn niet inbegrepen in die kostprijs.

Rekening houdend met de bovenstaande argumenten bepalen de gemeente- en provincieraden autonoom de tarieven van de retributie op de afgifte van afschriften.

De federale overheid heeft het bedrag van de vergoedingen voor het ontvangen van afschriften van bestuursdocumenten bij koninklijk besluit van 30 augustus 1996 vastgelegd. Zo bedraagt de vergoeding voor een afschrift, in zwart/wit, op A4 formaat 2 frank (0,05 euro). Het koninklijk besluit geldt enkel voor afschriften van bestuursdocumenten die men van federale administratieve diensten ontvangt. Desgewenst kunnen de tarieven van de gemeentelijke en provinciale verordeningen hier natuurlijk wel op afgestemd worden.

Ik verzoek u, mevrouw de gouverneur, mijnheer de gouverneur, de gemeentebesturen in kennis te stellen van deze omzendbrief via de publicatie ervan in het bestuursmemoriaal.

Volledigheidshalve zend ik aan alle besturen rechtstreeks een kopie van deze omzendbrief.

Deze omzendbrief kan ook worden geraadpleegd via Publink of via het internet op de volgende URL :

<http://binnenland.vlaanderen.be>

Johan SAUWENS,

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport.

(1) Omzendbrief van 5 februari 1955 van de minister van Binnenlandse Zaken met kenmerk 136 TDG betreffende de gemeentebelasting op de afgifte van administratieve stukken.

(2) De vroegere omzendbrief van 22 december 1988, met kenmerk FB 681 ADB steunde in feite op een onjuiste interpretatie van het Cassatiearrest van 10 december 1987. Het is dus niet verplicht om bij elke hernieuwing of wijziging te stemmen over de volledige tekst.

(3) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 15 februari 1974 met kenmerk 822 ADB.

(4) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt van 6 maart 1991 met kenmerk BA-G-91/3.

(5) Omzendbrief van 24 juli 1991 betreffende de begrotingsonderrichtingen voor 1992 (*Belgisch Staatsblad* van 23 augustus 1991).

(6) De oudste omzendbrief dateert van 12 juli 1888. Dit gebeurde toen ter uitvoering van artikel 75, 2°, van de oude gemeentewet. De verplichting tot het houden van een onderzoek werd later opnieuw opgenomen in de omzendbrieven van 4 maart 1890, 20 november 1891 en, meer recent, 13 oktober 1965. Betreffende nijverheidsbelastingen werd daar bovendien de verplichting aan toegevoegd om de belastingplichtigen in kwestie individueel aan te schrijven tot deze verplichting werd ingetrokken in de omzendbrief van 17 oktober 1974.

(7) Omzendbrief van 18 februari 1997 met kenmerk BA 97/05 (*Belgisch Staatsblad* van 13 maart 1997) en omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 12 juni 1997 (*Belgisch Staatsblad* van 5 augustus 1997)

(8) De omzendbrieven van de minister van Binnenlandse Zaken van 25 februari 1963 en van 16 februari 1965.

- (9) Omzendbrief van 13 september 1961 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt met kenmerk 5-6-7-8-9 TDG.
- (10) Omzendbrief van 14 december 1964 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en het Openbaar Ambt met kenmerk 5-6-7-8-9 TDG.
- (11) Omzendbrief van het ministerie van Binnenlandse Zaken van 8 april 1977 met kenmerk 5 tot 9 ADB betreffende de betaling in kapitaal - teruggave.
- (12) Omzendbrief van het ministerie van Binnenlandse Zaken van 23 maart 1971 betreffende gemeentelijke verhaalbelastingen op wegen- en gezondheidswerken, met kenmerk 5-6-7-8-9 TDG.
- (13) Omzendbrief van het ministerie van Binnenlandse Zaken van 23 september 1976 betreffende gemeentelijke verhaalbelastingen - verminderingen van formaliteiten, met kenmerk 681 DG en 5 tot 9 TDG.
- (14) Omzendbrief van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden van 15 september 1984 met kenmerk FB 220 ADB.
- (15) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 17 oktober 1972 met kenmerk 151 ADB.
- (16) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 7 april 1977 met kenmerk 151 ADB.
- (17) Omzendbrief van de minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden nr. BA 95/09 van 8 juni 1995 (*Belgisch Staatsblad* van 14 september 1995).
- (18) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 14 maart 1974 met kenmerk 151 ADB.
- (19) Cassatie, 11 januari 1980.
- (20) Best. Dep. West-Vlaanderen, 25 oktober 1979.
- (21) Cassatie, 24 januari 1965
- (22) Omzendbrief van 7 april 1977.
- (23) Cassatie, 1 februari 1980, 20 februari 1981, 11 december 1981, 14 maart 1986, 21 september 1989.
- (24) In de omzendbrief van 22 januari 1991, met kenmerk BA -G-91/1 werd de verplichte gelijkschakeling van de aanslagvoeten afgeschaft, maar werd nog aangedrongen op het nastreven van een billijk evenwicht tussen beide belastingen. Sinds de omzendbrief van 30 juli 1996, met kenmerk BA/FB 96/5 (*Belgisch Staatsblad* van 11 september 1996) werd de ontkoppeling volledig toegestaan.
- (25) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 10 september 1937.
- (26) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 30 oktober 1974 met kenmerk 12 ADB.
- (27) Omzendbrief van 30 juli 1996, kenmerk BA/FB - 96/5 (*Belgisch Staatsblad* van 11 september 1996).
- (28) Omzendbrief van het ministerie van Binnenlandse Zaken van 24 januari 1967 met kenmerk 12 ADB, betreffende de vaststelling van de getalsterkte van het thuiswerkend personeel.
- (29) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 30 januari 1961 met kenmerk 632/DG/2.
- (30) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 20 maart 1963 met kenmerk 13 TDG.
- (31) Omzendbrieven van de minister van Binnenlandse Zaken van 8 november 1976 en 25 oktober 1977.
- (32) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 24 augustus 1964 met kenmerk 13 TDG.
- (33) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 11 december 1957 met kenmerk 12 TDG.
- (34) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 18 februari 1936, met kenmerk 12 ADB - modelreglement.
- (35) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 30 januari 1961 met kenmerk 632/DG/2.
- (36) Omzendbrief van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting van 20 februari 1996 met kenmerk BA/FB 96/1 (*Belgisch Staatsblad* van 27 maart 1996).
- (37) Omzendbrief van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt van 15 januari 1992 met kenmerk BA -G-92/1.
- (38) Omzendbrief van de Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden van 31/07/92 met kenmerk 78 ADB.
- (39) Omzendbrief van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden van 23 maart 1984 met kenmerk 85 ADB.
- (40) Omzendbrief van de minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden van 30 juni 1993 met kenmerk BA-G-/06
- (41) Omzendbrief van de Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt van 19 mei 1989 met kenmerk 225 ADB. In deze omzendbrief was nog sprake van een tariefbepaling op basis van de oppervlakte van het terrein. Een arrest van het Hof van Beroep van Antwerpen van 15 februari 1994 heeft die tariefbepaling echter als strijdig met het gelijkheidsbeginsel verworpen. Er wordt dan inderdaad geen verantwoord onderscheid gemaakt tussen de delen van de stortplaats die nog wel in gebruik zijn en de delen die dat niet meer zijn.
- (42) *Belgisch Staatsblad* van 10 februari 2000.
- (43) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting van 29 juni 1999 met kenmerk BA 99/07 (*Belgisch Staatsblad* van 6 augustus 1999).
- (44) Omzendbrief van de gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt van 16 augustus 1990 met kenmerk BA-G-90/11
- (45) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 4 juni 1975 met kenmerk 48 ADB.
- (46) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 25 september 1974 met kenmerk 36 ADB.
- (47) Omzendbrief van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden van 31 maart 1981 met kenmerk 136 ADB.
- (48) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 10 oktober 1977 met kenmerk 136 ADB.
- (49) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken van 8 augustus 1968 met kenmerk 70/136 ADB.
- (50) Omzendbrief van de minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport van 5 oktober 1999 met kenmerk BA 99/09 (*Belgisch Staatsblad* van 22 oktober 1999).
- (51) Omzendbrief van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden van 29 september 1982 met kenmerk 136 ADB.